

Arnošt Lustig

Krásné zelené oči

Příběh, který se odehrává v polním nevěstinci...

Mladá fronta

Krásné zelené oči

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.mf.cz

www.e-reading.cz

www.palmknihy.cz

MLADÁ FRONTA

Arnošt Lustig

Krásné zelené oči – e-kniha

Copyright © Mladá fronta, a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

MLADÁ FRONTA

Arnošt Lustig

KRÁSNÉ ZELENÉ OČI

Arnošt Lustig

**KRÁSNÉ
ZELENÉ OČI**

Mladá fronta

Copyright © Arnošt Lustig, 2013

ISBN 978-80-204-1730-5 (tištěná kniha)

ISBN 978-80-204-5035-7 (ePDF)

Rád bych poděkoval Luboši Dobrovskému,
Jiřímu Friedovi, Karlu Jadrnému, Jiřímu Kovtunovi
a Janu Zelenkovi.

Evce a všem, co jsou a budou s ní.

Kolik lidí má tajemství, které se nikdo nedoví?

Část první

Od rána přijížděly do statku oddíly Waffen-SS. Vynutily si prodloužení směny do čtyř odpoledne.

Patnáct: Herrmann Hammer, Fritz Blücher, Reinhold Wupperthal, Siegfried Fuchs, Bert Lippert, Hugo Redinger, Liebel Ulrych, Alvis Graff, Sigmund Schwerstei, Herbert Gmund, Hans Frische, Arnold Frey, Philip Petsch, Mathias Krebs a Ernst Lindow.

Přes noc nesly koruny zdí statku čerstvou sněhovou hradbu jako dozadu protáhlou kuchařskou čepici. Za červánků, když vítr po bouři rozehnal mraky, se zdálo, že sníh na zemi zkrvavěl. Polil ho na pár minut purpur a rubínová červeň. Nehmatatelné ticho zalehlo kraj.

Chodbou se táhl nápis špičatými gotickými písmeny v rudé a hnědé: *Narodili jsme se, abychom zahynuli*. Dva blesky SS byly runové znaky.

Neviditelné ticho rozrušil nákladák nebo autobus, který směřoval k polnímu nevěstinci. V dálce mezi nebem a zemí duněla děla.

Uprostřed noci se probudila. Cítila bolest v rozkroku. Otevřela oči a v uších jí zněla věta Poláka na rampě v Auschwitz-Birkenau, když vystoupili z vagonů; hluboký prsní hlas ramenatého zřízence komanda Kanada, který v chůzi nabádal matky: „Dejte děti babičkám.“ Až když minula německé doktory na konci zástupu, kteří rozdělovali lidi vlevo, vpravo, to ve frauenkonzentrationslageru rozluštila: Stařeny a děti šly rovnou z rampy do plynu.

Pro všechny měla madam Kuliková radu: „Muže nemůžeš vodit za nos. Vodí se za nos sami.“

Mrazy trvaly už třetí den. Potrubí ve statku popraskalo, zbytek vody v něm zamrzl. Dali jim dvě nové kádě. Také v nich ztuhla voda na kámen. Nejprve zmrzla stojatá, potom proudící voda v řece. Železo rezavělo, ocel pukala. Někdy zastavil za mostem vlak, protože mrazem praskl kotel lokomotivy. Omítka v domě plesnivěla a kouřem černaly zdi v kójičích i ve společné jídelně s dlouhým stolem pro šedesát lidí. Obytné místnosti se podobaly udírně.

Dvanáct: Sepp Erlanger, Konrad von Heincke, Gerald Nauman, Ernst Varin, Nicolaus Geist, Wolf Kramer, Sigfried Barlinger, Ernst

Wozarin, Wolf Steinitz, Willi Brecker, Dietrich Bonar Funk a Harry Mützenbecher.

Dvanáct: Manfred Seidenstricker, Horst Gescheit, Asa Jochen Breubauer, Jens Vogelmann, Heinz Zingerle, Fritz Bausinger, Winfried Merzenstiel, Hans Welfuss, Arno Heintze-Lorentz, Adalbert Hecht, Jürgen Freye a Lutz Renn.

Co zachraňuji z říše zapomnění, je nezbadatelný proužek šera mezi nocí a svítáním. Světlo, v němž nic nevrhá stín. Co píšu, je přibližnost.

Snad to tak bylo. Přítomnost Kůstky, Hanky Kaudersové, v níž chtěla pohřbít minulost.

Ze strážních věží střílely Waffen-SS na vlky. Někdy na krysy. Vlci přebíhali zamrzlou řeku, prodrali se zledovatělým rákosím, minuli opuštěný lom, kde loni v létě popravili holky, které se provinily, a kde se ukrývali kromě vlků banditi, roztroušené vojsko dávno poražené polské armády a židovští utečenci z lágrů.

V čele smečky byl stříbrný vlk, kterého se strážným ještě nepodařilo zastřelit.

Vítr chřestil plechovkami, přivázanými na zdech, aby vlky plašily. Ti, které se podařilo zastřelit, leželi na sněhu. Přes řeku rachotil vlak. U okének stáli dovolenci.

V ledových výškách se objevil letoun, který za sebou zanechával chvost bílých plynů, než zmodraly a zmrzly na skloněné ploše nebe. Nerozeznaly, je-li to německá, nebo ruská stíhačka.

Dvanáct: Bruno Lengbein, Hubert Fitzke-Czerny, Erhard Römer, Hans-Georg Röhrich, Sepp Hoyer, Dietrich Wagner, Gerd Müller, Siegfried Rahm, Franz Burger, Heinrich Brunner, Hermann Loki a Franz-Ulrich Rolf Mötz.

Na zahájení provozu přijel do Nr. 232 Ost generál Waffen-SS brigadenführer ASA Andreas Strassemeyer, doprovázený Waffen-SS brigadenführerem Justenem Herlesem a Waffen-SS standartenführerem Konradem Uhlfelderem. Mluvil o Ahnenerbe – dědictví předků. Nikdo mu nerozuměl, až na prohlášení, že „budou mít krásný život“.

Madam Kuliková pasovala majora Karla Maximiliana von Kalkreutha na svého patrona. Major opakoval po jistém markýzovi, že zlo je člověku vrozeno; čím víc ho napáchá, tím je blaženější; je nesmysl trestat hříchy. Školní moudrost, že člověk chápe dobro, ne zlo, vyvrátila majorovi válka. Souhlasil s markýzem. Nosil madam válečnou čokoládu z přidělů pro letce. Zvedala jí náladu, když měla menstruaci. Dodával jí ústní vodu a zubní pastu. Peníze zásadně v bankovkách. Major nebyl onen polský generál, který ráno, když se prostitutka zmínila o penězích, prohlásil, že by od dámy ze zásady nepřijal groš.

Hráli spolu skat. Byl v stavu prohrát poslední košili. V duši byl major monarchista. Nosil na stříbrném řetízku na hrudi monokl, který mu padal vzápětí, co si ho nasadil. Majorem otrásl loňské září. Poprava jeho oblíbeného klavíristy Karlroberta Kreitena, jemuž se nelíbil Hitlerův knírek.

„Víš, co bych si teď z duše dal?“ zeptal se major. „Schweinschnitzel mit Kartoffelknödel auf bayerische Art.“ Pak by si dal – ještě před ní – Rüdeshheimer Kaffee se šnapsem z Asbachu a Schwarzwälder Kirschtorte.

Velká Leopolda Kuliková řekla po první směně Kůstce: „Když žena krvácí, krvácí jí srdce.“

Ještě řekla. „Sebelepší rada ti poslouží jen tak, že si dáš poradit. Nebo i bez rady poznáš co udělat.“

A pak: „Když budeš smutná, umřeš.“

Je to můj milostný příběh. Je o lásce skoro stejně jako o zabíjení, o jedné z jejích mnoha tváří. (Neřekl obersturmführer Sarazin Kůstce při souloži, že zabíjet je pravda a všechno ostatní jsou jen žvásty?) O polním nevěstinci u řeky San. O tom, co za jedenadvacet dnů může prožít patnáctiletá holka. Co s tím udělá nebo neudělá paměť, zapomnění. Zamiloval jsem se do Kůstčina úsměvu. Věděl jsem, co v něm je bezmocné, rozpačité, kolik je v něm naděje. Do vrásek šestnáctileté, které se jí už v některých chvílích dělaly. Mé přibližnosti zachraňuje čas. Zlomky, z nichž se skládá ten příběh. Jejich barvy, stíny.

Poslední den před evakuací Nr. 232 Ost, než ji postavili ke zdi, pár kroků od polní kuchyně, a než jí první salva roztříštila zuby, řekla madam Kuliková, že v hloubi své duše nečekala nic lepšího. Předtím jí řekla: „Ber život, jak jde, jinak tě převálcuje. Všecko je normální. Ničemu se nediv. Křivda? Na tu kašli. Všem se křivdí. Tak to strávíš, jinak se zalkneš.“ Strávila toho asi víc než ostatní.

Dvanáct: Karl-Cottlieb Hain, Johann Oberslatzer, Wilhelm Tietze, Arnold Köhler, Gottfried Lindner, Moritz Krantz, Andreas Schmidt, Granz Biermann, Carulus Mautch, August Kreuter, Felix Körner a Jorgen Hofer-Wettermann.

Poslouchám v duchu, jak madam Kuliková zasvěcuje Kůstku, Hanku Kaudersovou, do provozu Nr. 232 Ost. Je pátek ráno. Kůstka je tu první den. Co není výslovně povoleno, je zakázáno. (To už zná Kůstka z lágru v Auschwitz-Birkenau.) Pravidla jsou vylepena na dveřích kójí. Voják má vždycky pravdu. Líbání je zakázáno. Vyžaduje se bezpodmínečná poslušnost. Nesmějí loudit, kouřit (vojáci ano) a tak dál. Měly být čisté a voňavé. Vyhovět. Umět se bavit, o čem chce porozprávět voják. O rybách, o jízdě na saních. O družích aut. Zbytečně nerozumovat.

Ten první pátek ráno se jí madam Kuliková zeptala, jak se cítí.

„Silná,“ odpověděla.

„Jsem ráda, že nelžeš,“ řekla madam.

Hledala v jejích zelených očích měkkost, kterou zastoupila zatvrzelost.

Síla madam Kulikové netkvěla jen v jejích svalech, mohutných nádrech připomínajících tykve a silných stehnech s tukovými polštářky, ale v její paměti. Slévala jí vše do příběhů a epizod. Navlékala uplynulé a zapomenuté děje svého osobního života jako korálky na šňůru. Chránila se pamětí, neviditelným štítem. Vracela se do lepších časů.

„O výsady se dělíme rovným dílem,“ řekla nakonec madam Kuliková trochu neurčitě a lstivě. Jako pravá kurva poznala hned, kdo je kdo.

Pak dodala: „Muž je jako dítě a často se jako dítě chová. Očekává, že dostane, co chce. Předpokládá, že se k němu budeš chovat nezištně, jako matka.“

Nabádala ji, aby myslela na ty příjemnější věci. Sama už viděla pár poprav holek u zadní zdi; předtím byla v Auschwitz-Birkenau v árijském oddělení. V Krakově s oblibou věšeli Němci Poláky na řeznické háky polské výroby. Mezi pravidly nevěstince to nejzásadnější je: Nemluvit o smrti, o bolesti nebo utrpení, dokonce i kdyby o tom začali vojáci, poddůstojníci nebo důstojníci. Smrt, bolest a utrpení holka ignoruje.

Výprask se dá přežít, pokud jich není víc než tři. Soulož, kdyby to už chtěla vidět jako popravu po kouscích, je na dlouhé lokte.

Oberführer Schimmelpfenig nařídil vylepit na dveře kóji a v čekárně a v umývárně vyhlášku:

Zapovídá se s okamžitou platností: Poskytovat služby bez gumové ochrany. Co nejpřísněji se zakazuje anální, ústní a brutální styk. Brát moč nebo semeno do úst. Sdílet ochranu nebo pomůcky už použité.

Dvanáct: Heinrich Faus, Felix Schellenberg, Fritz Zossen, Siegfried Skarabis, Adolf Seidel, Günther Eichman, Hans Scerba, Rudolf Weinmann, Hugon Gerhard Rossel, Ernst Heidenkamf, Manfred Wostrell a Eberhard Bergel.

Na předloktí a na břicho jim vytetoval Polák, který příjížděl z wehrkreis, slovo Feldhure, polní kurva, aby se jim nechtělo utéct.

2.

Večer při odklizení sněhu u brány s říšskou orlicí srovnávala kopečky sněhu do homolí.

Kdo byla Velká břicho, po které měla kóji číslo 16 a litinový hrnec na ohřívání vody a bečku, a kdo byla Krikri nebo Maria-Gisela? První dvě šly ke zdi, ta třetí do „Hotelu pro cizince“ ve Festung Breslau. Kdo byla holka s přezdívkou Šťastný hlas? Co byla zač Kráska? Estela, Maria z Poznaně a Vysoká, Tlustá, Chytrá a Tichá, ty druhé? Jak se jmenovala nebo jak přezdívaly holce, která měla za tři dny,

dvě hodiny po půlnoci, umřít po operaci slepého střeva, protože šéf bordelu, doktor Schimmelpfenig to zpackal?

„Jestli nebudeš spát, budeš zítra vypadat pod psa,“ řekla Estela. „Tím, že nespíš, nic nezměníš.“

Napadal čerstvý sníh. Na ocelovém mostě rachotil vlak. „Takhle nějak to musí vypadat v Beringově úžině,“ řekla Estela. „Kromě těch, co tam přezimují, nikde ani človíčka.“

„Chtěla bych být v Beringově úžině,“ řekla Kůstka. Nikdy o ní neslyšela.

„Denně jedenadvacet hodin tma. Ledové moře,“ řekla Estela.

„Kolik toho napadlo?“ zeptala se Kůstka.

„Nech toho, spi.“ Pak se najednou Estela zeptala. „Myslíš, že někdo zná pravdu?“

„O čem?“

„O tobě, o mně. O oberführerovi nebo madam Kulikové.“

„Točí se mi hlava,“ řekla Kůstka. „Musíme spát.“

„Mně vynechává paměť,“ řekla Estela.

„Buď ráda.“

„Proč?“

„Proto.“

„Jsi někdy divná.“

„Proč?“

„Proto,“ řekla Estela. Pak se ozvala: „Řekni mi něco.“

„Jsem barvoslepá,“ vyšeptla Kůstka.

Za chvíli odpověděla šeptem Estela: „Kdo není?“

Kústce se klížily oči. Byla jí zima; věděla, že bude křechnout až do budičku. V kóji s vojáky bylo alespoň teplo. Oberführer nedovolil v noclehárně topit. Můžou se k sobě tisknout, řekl. Snad je neprobudí falešným poplachem. Kůstka usínala s obrazem frauenkonzentrationslageru a rampy v Auschwitz-Birkenau, kde byla s matkou, bratrem a otcem. Otec vešel do drátů s vysokým napětím. Zkrátil svou bolest. Prodloužil její? To poslední, co z Ramona viděla, byla jeho záda, rádiovka, šos jeho hnědého zimníku. Zatvrdila se ke všemu, co ji oslabovalo. Soustředila se na to, jak vydržet. Otupelost měla jako

neviditelný štít. Jako když voják mluvil o tom, že dostanou neprůstředné vesty. Vydrž, opakovala si. Vydrž – všechno. Točil se s ní celý svět. Nedokázala otevřít oči, otočit hlavu. Přála si proměnit znechucení v sílu. Před usnutím zapochybovala, jestli v sobě má dost vůle a vytrvalosti.

„Muži jsou zloději a slaboši,“ ulevila si madam Kuliková ráno.

K naplnění kádě bylo třeba šest prádelních hrnců. Vysoká se zeptala Chytré: „Myslíš, že Krikri byla opravdu buddhistka?“

„Proč?“

„Řekla hauptmannovi, že i ta největší rozkoš je zárodkem strádání.“

„Strádání pro něj, nebo pro ni?“

O Krikri, kterou postavili ke zdi, protože vyprávěla vtipy a udělala ještě něco, co se nedoložilo, přežívaly pověsti, že někoho kousla. I Velké břicho, kterou taky zastřelili, opředly klepy. Kdo byla Maria-Gisela? Šťastný hlas? Slyšela v dunivé ozvěně chodby jejich hlasy.

Vzájemně se mydlily. Mýdlo mělo pachů kadidla. Ze stěn kádě povlávaly ve vodě tmavě zelené a světle hnědé řasy. Uvolněné chomáčky mechu. Dotkla se břicha. Voda ztemněla omastkem, šplouchala nárazy na dřevo nebo na jejich těla. Kůstka se lekla, že zaoblinka jejího břicha se propadla a zvrátila jako obrácená vypouklina dovnitř. Měla hlad. Měnila se jí kůže. V šeru nebylo vidět. Stíny tvořily obrazy zobáků podivných zvířat.

„Kdo ti to říkal?“

„Hauptmann Gerhart Trudell z wehrkreis. Býval obchodní cestující v prádle.“

„Někomu se to vrazí do náboženství. Věří, že je v něm nějaké světlo nebo vánek, jen to čeká na uplatnění. Svět byl vždycky něco za něco.“ Překročila stěnu kádě.

„Ještě je to teplé...“ řekla Zrzce.

„Lžeš, je to jako led,“ řekla Zrzka.

„Nejsi otužilá?“

„Budeš mít hnusné děti.“

„Já? Budu bezdětná.“

Pak řekla Zrzka Marii z Poznaně: „Dělá se ti na zadku u stehů sulc.“

„Děkuju, bez tebe bych to nevěděla,“ odsekla Maria z Poznaně.

Chodba, kde stály kádě, byla tmavá, profukoval jí vítr. Zrzka a Maria z Poznaně, které čekaly na kád' po Chytré a Vysoké, se ve světle tří petrolejek na zdi podobaly přízrakům. Pod stropem přilepil mráz pavučiny plné zmrzlých much, brouků a koster pavouků.

Jednu z petrolejek blíž vchodu zhasl průvan.

Před úsvitem jí Estela řekla. „Někdy se probudíš, řekneš něco o svém tatínkovi, a potom zase usneš. Posadíš se, učešeš si půlku hlavy a nemáš už sílu se dočesat.“

„Mluvím ze spaní?“

„Trochu se převracíš.“

„Jsem unavená.“

„Nic se neděje.“

3.

Oberführer Schimmelpfenig si dopisoval s doktorem S. z Mauthausenu v rakouských Alpách. Jeho přítel se zaučoval, amputoval ruce a nohy. Měřil čas, než amputovaný vykrvácí. Vzpomíná si na Helgu S., se kterou studovali? Ta se zaučuje v Buchenwaldu. Mají nastoupit společně na frontu do vojenského špitálu. Uvažují o válečné svatbě, o manželském štěstí, než ho převedlí na frontu a začne operovat naostro.

Po třech locích kořalky se vracela Velká Leopolda Kuliková do tančíren Odeon a Gloria v Krakově. Pohádka o žabákovi, ze kterého se vyklubal princ za jeden nezištný polibek, by se měla zgruntu přepsat, s jiným začátkem, prostředkem i koncem, aby poučení nikoho nemátlo. Potřebná a osamělá holka v civilu vidí každou náhražku jako lásku. Tak platí svobodné matky za jedno pomilování. Nevěří ve svou cenu. Dávají se lacino, většinou zdarma. Pro vojsko je holka jako dodávka vody do pouště.

Dvanáct: Gustav Habenicht, Sepp Bartells, Hanan Baltrusch, Fritz Puhse, Heinrich Rinn, Otto Scholtz, Heini Baumgarten, Fritz

Heindl, Wilhelm Kube, Johannes Kurfürst, Rudolf Margeux-Weismüller a Hans Ewing.

Mlha zamrzala. Řidič nákladáku utrousil pár nestydatých poznámek. Otřel si rukávem sople. Tady se na sebe člověk nemusí dívat s odstupem. Svíce v metrových krabicích, ukradené z dřevěného pravoslavného kostela, než lehl popelem, složili šofér a závodčí do oficiální oberführera doktora Helmutha Gustava Schimmelpfeniga.

Ztratila se mi na konci září v jednom z pěti transportů cestou na východ. S matkou ve frauenkonzentrationslageru Auschwitz-Birkenau opravovaly bočnice vagonů, čistily cesty a nosily kámen do Auto-Unionu a zpět. V tu dobu tetovali bez rozdílu každého, kdo přijel. Podle čísla se nedalo poznat, kdo není árijec. Vybírala vajíčka racků u rybníka na Harmenzách.

Nakonec se dostala jako uklízečka do nemocničního baráku obersturmbannführera doktora Julia Kruegera, který ji sterilizoval.

Den po tom, co Julia Kruegera povýšili na obersturmbannführera, transplantoval ve spěchu omrzlému obergruppenführerovi Waffen-SS třiceticentimetrový čtverec kůže, vyříznuté z židovského podčlověka. Za tuhle neslýchanou hanebnost ho s okamžitou platností převeleli na frontu. Nesebral po sobě ze zdi ani diplomy; kromě lékařského měl ještě diplom doktora filozofie a biologie.

Skončila s úklidem ordinace, vytřela vlhkým hadrem krev z dlaždic, vyleštila nástroje. Sedla si, s rozumem u konce. Co bude ráno, až místo Kruegera nastoupí jiný lékař? Jiný personál si radši ani nechtěla představit. Plyn, pak komín. Byla v ordinaci, snad v celém baráku, najednou nějakým nedopatřením, sama. Zhasla. Okna se utopila ve tmě. Byla to jedna z nocí v Auschwitz-Birkenau, kdy šero neznamená jen úbytek světla, ale tmu, která nastane na konci světa, s koncem posledního člověka, posledního stromu, poslední hvězdy. Obestřela ji, prostoupila jí rozum, srdce, duši a tělo. Jakkoli už byla v Auschwitz-Birkenau osmdesát dní, co se tu dělo, přesahovalo její schopnost pochopit.

Ordinace páchla karbolem, jodem a krví a vodou. Oknem viděla ohně druhého a třetího krematoria. Dokud tu byl doktor Krueger,

nosila zástěru. Nepracovala venku a nemusela podstupovat, co ostatní děvčata z baráku. Měla v kapse propustku za postenkette, řetěz stráží. Po téhle noci přestávala platit. I kdyby o tom nepřemýšlela déle než vteřinu, uměl si každý člověk v Auschwitz-Birkenau sám sebe představit v podzemní svlékárně, jak ze sebe stahuje šaty a jde do sprch, než se za ním zavřou neprodyšné dveře bez kliky zevnitř a z falešných kropickek na stropě začnou padat krystalky nazelenalého cyklonu B, z něhož se na vzduchu stane plyn.

Věděla, že pro ni není dobré sedět v ordinaci jako pecka a myslet na to, jak skončí. Neměřila čas, protože neměla hodinky a na zdi žádné nebyly. Měla pocit, jaký mají starci, když už je vše rozhodnuto. Mrtvých se nikdo na nic neptá. Kromě pachů ordinace cítila mastný kouř pronikající každou štěrbínou. Auschwitz-Birkenau byl konečná stanice. Vytanulo jí na mysl německé slovo: Endlösung.

Vnímala napětí, asi jako myš v pasti, když nevidí cestu ven. Ještě večer ji povzbuzovala přítomnost obersturmbannführera Kruegera v uniformě se stříbrnými epoletami a stříbrem obšitými knoflíkovými dírkami. Mohl vzít telefon a zavolat ženě, dospělým dětem, své dceři v Alsasku, nahlas uvažovat, co bude dělat v neděli. I potrestaný obersturmbannführer měl vyhlídky.

Měla hlad, žízeň a věděla, že do rána to bude horší. Bylo jí chladno, nechávala si na hlavě šátek. Minulý týden ji bolel zub.

S děvčetem, které v ordinaci doktora Kruegera vystřídala jako uklízečka, nedělali cavyky. Každý, kdo tu ještě žil, žil na úkor někoho jiného.

Zaslechla hluk v málokdy používané kanceláři. Zpozorněla. Slyšela vrznout a bouchnout dveře. Někdo šel na záchod. Zaslechla vrznutí druhých dveří, splachování vody. Vyšlo děvče.

„Hele,“ řekla.

„Co je?“ zeptalo se děvče polsky.

„Patříš do baráku?“

„Ne.“

Děvčeti bylo osmnáct. Byla oblečená jako někde ve Varšavě. Sukně ke kolenům, blůza s nabíranými rukávy z pestré látky, vlněné po-

nožky, šněrovací boty. Takhle vězeňkyně nevypadaly. Vlasy měla načesané do kohouta, jak to nosili začátkem války v Praze i kluci. Řekla jí, že doktor, který má vystřídat Kruegera, právě vybírá v kanceláři holky pro polní nevěstinec někde na východě. „Když budeme mít štěstí, udělají z nás kurvy. Co myslíš, hodím se?“

„Je to selekce?“ zeptala se Kůstka.

„Co je to selekce?“

„Sortierung. Výběr.“

Děvče neznalo lágové výrazy.

„Je nás šedesát, vyberou třicet šest. Zbytek se může přihlásit za ošetřovatelky.“

Najednou v baráku zhaslo světlo. Venku taky.

„To tu jsou výpadky jako ve Varšavě?“ zeptala se dívka. Měla hezký, klidný hlas. Na zápěstí nosila maličké náramkové hodinky. Už tím se lišila, protože všem ostatním hodinky vzali. Také měla ještě na prostředníku a prsteníku prsteny.

Kůstka si bleskově srovnala v hlavě, co pro ni přehlídka v kanceláři může znamenat.

Otevřenými dveřmi bylo slyšet mužský hlas, jak vztekle křičí do telefonu:

„Cože? Půl hodiny až hodinu? Scheiße. Tady hauptsturmführer doktor Lucian Schneidhuber. Dvacátý první barák.“

Bylo slyšet, jak praštil sluchátkem. Telefon ještě oddrněl zvonění, než zaškobrtlo a utichlo.

„Je tu v baráku někdo? Potřebuju svíčky,“ volal.

O svíčkách Kůstka věděla. „Tady, hned,“ křikla do tmy přes hlavu děvčete s kohoutem.

Našla po paměti plochou krabici svíček a tápavě s nimi pospíchala na druhý konec chodby k hauptsturmführerovi. Doktor jí pokynul, aby počkala u zdi, u děvčat. Měl ji za jednu z árijek, které se tísnily v místnosti? Neměla co ztratit. Hauptsturmführer zapálil první svíčku, sklapl zapalovač a hořícím knotem svíčky podpálil druhou. Nato z obou současně odkapal dvě loužičky vosku na sešit s tvrdými černými deskami. Svíčky do nich postavil a chvíli je přidržel.

Dveřmi, které nechala Kůstka rozevřené, táhlo a plamínky se chvěly v průvanu. Stála u zdi, poslední. Moc se nerozhlížela, aby nebyla nápadná, ale zároveň zaznamenala, jak vypadala už vybraná děvčata. Bylo jich patnáct. Holky na sobě měly civilní šaty, blůzy a sukně a boty, na háčích visely jejich pestrobarevné kabáty. Musely být v lágru nové, asi je zrovna přivezli. Všem bylo tak kolem osmnácti dvacetí, ne o moc víc, ale ani méně. Místnost nabrala pachut' potu, voňavek a několik dní nestřídáného prádla. Třicet šest? Pochybovala, že z těch, které si lékař vybere, budou zdravotní sestry.

Cítila se zase jako osmadvacátého září na rampě v Auschwitz I. Odevzdaná všemu, co se dělo, jako slza vosku, z níž každý uhněte, co chce. Měla štěstí, že doktor Krueger nesnášel uklízečky ve vězeňských šatech a nařídil, aby jí ze skladu přinesli civilní šaty s dlouhými rukávy a šněrovací boty s tlustými vlněnými punčochami.

Holky stály ledabyle u zdi a opíraly se o ni zády nebo ramenem. Buď nevěděly, že jsou v Auschwitz-Birkenau, anebo co to znamená.

Chvílemi hauptsturmführer křikl: „Ruhe! Ticho!“

A občas prohlásil: „Schweinerei.“ Vyvolal tři německá jména, která měl na seznamu: „Mathilde Seder, Brunhilde Bausinger, Helga Burger.“ Oči mu podkroužily stíny.

Ty tři se odlepily od zdi. Byly to Vespolky. Doktor je bez ptaní připojil k vybraným. Zajímala ho rasa. Počítal: osmnáct. Ještě osmnáct.

Byl vyčouhlý, hubený a měl sýrově bledou tvář. Jedna ze svíček zhasla. Opět ji zapálil. Ve světle roztřesených plamínek vypadal stejně přízračně jako děvčata. Tábor dosud tonul ve tmě. Kústku napadlo, jestli je v drátech s vysokým napětím proud, spojilo se jí to s myšlenkou na tatínka.

Hauptsturmführer Schneidhuber seděl za velkým psacím stolem. Po pravé ruce měl aktovku se jmenovkou, po levé dotazníky a seznamy. Nad jeho hlavou po stropě tančily stíny.

Kústka už věděla, že zapře, že je Židovka. Nemohla přejít vyhrocené dotazy hauptsturmführera, který si u každého děvčete ověřoval rasový původ. Zeptá-li se, odpoví, že je árijka. Bude-li se ptát na ná-

boženství, popíše se, jako by byla jejich učitelka kreslení na obecné škole, o které věděla, do jakého chodí kostela. Skládala si v hlavě, co odpoví podle toho, na co se jí hauptsturmführer zeptá.

Byla v Auschwitz-Birkenau osmdesát dní. Ostříhaná dohola. Holky u zdi ještě neměly nařízený mužský stříh, na tři milimetry. Ve vlasech spony, mašle, hřebeny. Děvče s vlasy vyčesanými na kohouta neprošlo vyptáváním a postavilo se k boční zdi. Bude ošetřovatelkou. Jak to, že lidi Němcům tolik věří? Je to proto, že je pohodlnější věřit, že není tak snadné nevěřit a hrozné nevěřit ničemu? Jaké vlastnosti musí mít holka, aby jí hauptsturmführer vybral?

Napadlo ji, jak asi naloží s její nepřítomností Beata Kowalská na baráku číslo 18. Už ji pohřbila? Pokud ji nehledali večer, do rána už po ní pátrat nebudou. I v organizaci jako Auschwitz-Birkenau se lidé ztráceli na den, dva i déle, jako příslovečná jehla v kupce sena.

Probrala svoje možnosti. Nikdo nevěděl, že je jí patnáct. Na radu Poláků už na rampě, když přijeli, si přidala tři roky. Za den a noc v Auschwitz-Birkenau by nelhala, kdyby tvrdila, že je jí tisíc let. Děti pod patnáct šly rovnou z rampy do komína. Ti nad čtyřicet – pokud nelhali – většinou také.

Cítila v kostech, že už přijde na řadu. Sledovala, na co se hauptsturmführer ptal, jak střídal otázky, co si zapisoval. Spěchal. To bylo dobré. Ta s kohoutem na blondaté hlavě brala svůj osud lhostejně. Co na tom, že bude někde na marodce vynášet nočníky? Vzduch v místnosti zhoustl. Svíčky čmoudily.

Vyčouhlý hauptsturmführer doktor Lucian Schneidhuber ujídal při práci z polévkového talíře ovesnou kaši a zapíjel ji minerální vodou z láhve s německým štítkem. Měl pátravé, unavené oči, plavé vlasy ostříhané nakrátko. Čapku s lebkou a zkříženými hnáty si odložil na kraj stolu. Hrozilo jí, že co chvíli spadne. Zatrhával v rubrikách dotazníku vlastnosti děvčat. Vybírat pro Lebensborn, Pramen života, kde zdatní muži SS oplodňovali zdravé svolné německé ženy, aby porodily čistou rasu, měl by jiná měřítka. Pokud se mu některá uprostřed výsledku znelíbila nebo jí podezíral ze lži, netajil se nevolí. „Schweineri, fort mit dem Dreck.“ Další. Taky mu párkrát přešlo

přes rty scheißegal. Mluvil odměřeně, tvářil se věcně. Měl drsnější slovník než obersturmbannführer Julius Krueger, který si taky nebral servítky. Na stropě, svěšená asi na dva lokte, se v průvanu houpala zhasnutá žárovka. Úkol vybrat prostitutky mu připadl na poslední chvíli. Přišla řada na Kůstku. Prohlédl si ji rychle od hlavy k patám. Vzpomněl si, že je to ona, kdo mu přinesl svíčky? Uchopil bičík a lehce jím švihal do pootevřené dlaně.

„To jsi ty,“ řekl. „Tak pojď.“ Položil bičík na stůl a vzal tužku. Něco vepsal na hořejšek papíru a zlomil špičku. Zaklel a pak řekl: „Aber jetzt nur die Wahrheit. Pravdu.“ Byla poslední do předepsaného počtu. Hrabal se v papírech, aby našel třicátý šestý dotazník. Pokynul jí, aby odpovídala jen „ja, nein“. Zdála se mladá a zdravá.

Nebylo to poprvé, co jí šlo o život. Bylo to zároveň pokaždé jako poprvé. Držela se v sobě čehosi, co jí zatím poradilo. Nebyl to jen vzdor, ale obsahovalo to vzdor.

Byla to selekce, jakými procházela, co byla v Auschwitz-Birkenau, každé pondělí. Pokaždé byl její život v cizích rukou. Bude-li žít, nebo ne, rozhodne zase někdo, kdo ji nezná, kdo ji vidí poprvé, na půl oka. Pro Ramona byla první selekce zároveň jeho poslední. Při jedné z neočekávaných selekcí na osmnáctém baráku přišla o matku. Někde v koutku jejího mozku byli známí i neznámí, které viděla při selekcích naposled. Krematoria nesměla mít nezajištěný přísun. Bylo-li málo nemocných, šli zdraví, když neměli Čechy, šli Maďaři. Matka možná ještě žila. Proslechlo se, že její skupina tenkrát nešla na nákladáku Sortierabteilung do krematoria, ale dál, za brány Auschwitz-Birkenau.

To vše se vešlo do mezery mezi tím, než kývla hlavou a zas jí zvedla. Ja, nein. Oblékala nejistotu, kterou znamenal její původ, do lži, jako by to byly ty správné šaty. Ještě nemyslela, co bude dělat, jestli projde.

„Jméno, den, měsíc, rok narození. Místo.“ Hauptsturmführer si přiřízl perořízkem jednu ze dvou tužek. Potlačil říhnutí. Napil se minerálky. „Poslední pracoviště.“

To byly jednoduché otázky. „Ordinace doktora Kruegera.“

„Podívejme se,“ řekl hauptsturmführer Schneidhuber. „Máš nějaké židovské příbuzné?“

„Mám árijskou krev,“ odpověděla celou větou co nejpevnějším hlasem.

„Kdyby sis měla vybrat mezi krysou a králíkem, co by sis vybrala?“

„Králíka,“ řekla.

„Proč?“

„Pro hebkou kůži.“

„Mezi vollem a kohoutem?“

„Kohouta.“

„Proč?“

„Nevím...“

„Mezi prasetem a koněm?“

„Koně. Je čistší, rychlejší, chytřejší...“

„Dobře. Co mezi jehnětem a hadem?“

Doktor Schneidhuber jí nakonec poručil, aby si zvedla sukně. To také už znala ze selekce na rampě, když přijela. Rozkročit. Rozkročila se. Má dlouhé nohy, dětská stehna, dobrá, s tím už si poradí, až přijde na věc. (Neřekl kdo.) V tu chvíli zněl hlas hauptsturmführera skoro rozšafně. Ještě neřekl, že prošla.

„Jsem neplodná. Ich bin unfruchtbar. Doktor Krueger mě nechal prosvítit dvěma rentgeny, zepředu a zezadu v rozkroku.“

Probudila v něm zájem.

„Jak jistě to víš?“

„Jako že je Bůh nade mnou.“

„Co když je pod tebou v pekle?“ zasmál se doktor Schneidhuber. „Gott macht die Nüsse, aber er knackt sie nicht auf. Bůh dělá ořechy, ale nelouská je.“ Znělo mu to, jako by se vychloubala, že je slepá, hluchá, němá. S árijskou mu bylo volněji než s židovskými podlidmi, na nichž už zítra začne s pokusy. Podepsal se pod její dotazník. Ukládal dotazníky do aktovky. Na to, že zítra místo ní, aby čísla souhlasila, půjde do komína někdo jiný, nemyslela. Doktor se napil a zvedl čapku.

„Budou ti muset dorůst vlasy,“ řekl. „Moc jich nemáš. Proč? Mělas vši?“

Je to na rok. Sloužit frontovým vojákům je čest. Povinnost vůči Německu je nade vše. Čistota, pořádek, poslušnost. Budou si prát a zašívát prádlo. Na ruční práce jim zbude času dost. Budou vyšívat, háčkovat, plést svetry a vlněné masky proti mrazu pro sebe i pro vojsko.

V talíři nechal na dně kaši. Byla už studená. Uchopil bičík na koně, který ležel vedle čapky. Rukojeť byla z kůže afrického hrocha. Jedné z holek dovolil, aby kaši dojedla. Vylízala talíř i lžici. Zvedl telefonní sluchátko. Odjedou s eskortou okamžitě. Morgen geht's los, myslel si.

Strážní se nudili. S prostitutkami nesměli nic mít, třebaže někteří měli. Pro obě strany to znamenalo přestoupit zákaz, nechat se chytit znamenalo potrestání. Provinilý esesák šel na frontu, do einsatzgruppen nebo do lapáku, polní holka, když měla štěstí, putovala do „Hotelu pro cizince“ ve Festung Breslau. V každém případě dostala výprask na holou.

U zdi se popravovalo, když lom zapadal sněhem. U těžé stěny pořádali strážní z jednotky, která už zatím byla převelena jinam, psí zápasy. Pochytali v pustině zdivočelé psy, nechali je vyhladovět a k souboji vybrali stejně velké dvojice. Mezi ně hodili nejvyslabějšího, aby ho ostatní roztrhali a namlsali se krve. Pár dní jim nedali napít a nenechali je ani lízat sněh. Ochudili tak jejich organismus o vodu, aby krev nestříkala. Na jednotlivé psy sázeli z žoldu. Vítěz lízal krev poraženého, aby uhasil žízeň. V listopadu pozvali strážní na psí zápas madam Kulikovou. Ovčák, který přežil dva zápasy, se nechal potřetí roztrhat. Už neměl sílu. Jeho krev stříkala až na zeď. Smísila se tam se zaschlými skvrnami krve popravených. Pár chuchvalců s psími chrchly a výkaly jí umazalo nohy až po stehna.

Oberführer Schimmelpfenig spatřoval v krutosti soubojů potvrzení přírodních zákonů. Staří Germáni měli pravdu, když se místo modlení dovolávali letu ptáků, chování koní nebo otrlosti psů. Zrcadla jezer, bělosti jinovatky. Nemusel se dívat na kurvy, aby si ověřil,

jak člověk a zvíře jsou si blízko. Bohužel mu to potvrzovali i vojáci. Cítil se i nevědomě nablízku svým dávným předkům. Nepodobala se pustina s lomem obru z jinovatky? Křasy na sněhu se svými hladovými zuby mu připomínaly veverky, které podle moudrosti předků rozdmýchávaly hádky a zasévaly nesvornost. Trpěl nespavostí. V noci přemítal o hnutí své doby, o německém nacionálním socialismu, kterému vděčil za svůj vzestup. Mráz a osamělost z něj svlékaly předivo lékařského i obecného vzdělání. Příroda ho vracela tam, kde už snad kdysi byl. Fascinovalo ho sledovat boj zvířat.

„Psi, když bojují kdo s koho, tě učí, co je dobré a špatné,“ řekl madam Kulikové. „Napovídají ti, co se děje kolem tebe. Co máš dělat, abys vyhrála. Každý štěk, zavrčení nebo kousnutí mě utvrzuje, že co dělám, dělám dobře. To uč ty svoje mladé kurvičky.“

Pak se zeptal: „Ty se snad chvěješ?“

„Zima je pro mě pomalá smrt,“ odpověděla madam Kuliková. Dala si záležet, aby nebylo znát, o čem přemýšlela: „Vy, Němci, jste ta rychlá. Ani se nepokoušela očistit, co na ní namrzalo. Bude se muset převléknout. Všechno třikrát přepere. Nebylo to poprvé, co se otrásala nevolí. Oberführer mařil vyhlídky, které si dělala.“

Vítězného psa vyhnali strážní před bránu napospas vlkům. Strážní se zahřívali čajem z termosek, zkřehlými rukama si rozdělávali výhry a platili sázky. Děvčata se dívala oknem.

Komandant nového strážního oddílu Waffen-SS hauptsturmführer Peter Hanisch-Sacher, který přijel posledního listopadu, si na psy zápasu nepotrpěl. Přivezl si z Bremerhavenu vlčáka Fentiho. Vyčlenil mu místo v koticích. Divocí psi mu připomínali Cikány. Neměli mezi čistokrevnými v psinci co dělat. Fenti byl mezi čtyřnohými tím, čím byl hauptsturmführer ve svých očích. Oba měli svou pověst, rasu a čest. Zabití, zakousnutí a vykrvácení psi mu připomínali obřezané, zápas plný prostitutky. V tom si s oberführerem rozuměli. Vadilo mu na oberführerovi, že se tvářil kdykoli a kdekoli, že by radši byl jinde. Styk svých mužů s prostitutkami, pokud nepřekročili míru, přehlížel. Jak se jednou vyjádřil u sklenky šnapsu, chlapi zůstanou chlapy. Nechápal logiku nadřazených vojenských úřadů, které sem

jedny esesmany posílaly a druhým to zapovídaly; o posvátnosti rozkazu ovšem nepochyboval. Sám o holky zájem neměl. Štítíl se jich, třebaže ho neunavovalo o nich mluvit.

Zápas ovčáka Austriho trval pětáctřicet minut. Sturmmanovi Ruhemu prohrál Austri žold. Vítěze nad Austrim roztrhali za pět minut vlci. Vnitřnosti obou psích těl vyžraly krysy.

Velká Leopolda se dostala do postele až v půl třetí ráno, poté, co odeslala čtyři holky do esesácké polní kuchyně škrábat brambory na ranní polévku. Než si přitáhla deky až k bradě, probírala, co den dal.

Po válce jsem někdy v duchu rozmlouval s Velkou Leopoldou Kulikovou, jako by se bavila se mnou. I ten nejlepší člověk (o těch horších nemluvě) udělá nakonec, co mu poslouží. Nebezpečí to jen zvýrazní. (Vyčítala si jen málo, když kradla z přidělů holek chleba, margarín a salám.) Dávala jim prádlo, voňavky a šminky nebo bižuterii, když přivezli bednu z toho, co někde nakradli nebo co zabavili vojákům. Udělala dávno kříž nad oberführerem, že nedrží slovo. Čtrnáct dní nedostaly ani kolečko salámu. Jako by se hněvala na prase, že je prase. Na hada, že se prohadí kdečím a nakonec uštkne, aby se našel.

4.

„Těžko usnu se studenýma nohama,“ řekla Vysoká Kůstce.

„Já taky,“ přiznala Kůstka.

„Mám snad v břiše cihlu.“

Už věděla, v čem se otcové a matky ve svých dětech mýlí. A v čem se naopak mýlí děti v rodičích.

„Dáváš vždycky do hry víc,“ řekla Vysoká. „Těch devět měsíců, než se narodí dítě, a těch dalších dvacet let, než je vychováš.“ A ještě: „Radši se neptej, jestli to je to, co lidi od sebe chtějí.“

Vyprávěla, že byla s Italem, který nosil ovinovačky.

„Už jsi zažila na jatkách jalovici, aby děkovala řezníkovi, že ji podřeže?“

Neubralo to ani chlup z toho, čím v duchu obdařila oberführera, který čekal, že mu poděkuje za sterilizaci.

Má mu hlásit menstruaci: Neměla by ji dostat.

„Nebude ze mě stará kráva,“ řekla.

„Někteří jsou jako kopřivy,“ chtěla to zmírnit Kůstka. „Můžeš se o ně jen spálit.“

„Nebo jako jed,“ dodala Vysoká.

Vysoká soudila: „Některý holky byly i doma bez zábran. Nebraly si rukavičky.“

Vrazila pár facek Zrzce. Důvod neudávala.

Zrzka měla už v patnácti poměr s chlapy, na které by se Vysoká ve střízlivém stavu nepodívala. Zrzka se kasala, že byla nalitá obden. Tři nebo pět milenců vystřídala i bez Němců. Na začátku války jich mohla napočítat přes padesát!

Madam neplakala, protože ji oberführer ztloukl na dvoře holí, o kterou se ve sněhu opíral. Zasáhl ji do lokte, nemohla ohnout ruku. Bude majora masírovat jednou rukou. Od slz jí namrzaly tváře. Utřela je do rukávu. V jejím nářku se topila ozvěna jejího šedesátiletého milence, když jí bylo čtrnáct; nikdy ji neuhodil. Proklela oberführera.

Na apelu oberführer Schimmelpfenig hřímal: „Ničeho nelituji. Nikomu se neomlouvám. Na nic a na nikoho se neohlížím. Pamatujte si to!“

Nikdo ani nedutal.

V šest ráno před směnou drhly podlahy v ubytovnách strážných. Nanosily esesákům uhlí, umyly okna. Praly ložní prádlo z buničiny z továrny ve Stuttgartu. Byly deky z vlasů z Auschwitz-Birkenau? Dlouhé chlupy pokrývek připomínaly zvířecí srst s roztřepenými hnědozelenými vlasy. Čistila začouzený cylindr petrolejky.

Uprostřed ticha pustiny se zvedl víchr. Hnal před sebou vlny sněhových vloček, které ještě nezmrzly, do závějí. Stejně náhle, jak se vzdul, víchr polevil. Okenní tabulky přestaly drnčet. Den byl slunný, dalo se dohlédnout k lomu. Na obzoru se objevili vlci.

Cítila tučné tělo šikovatele dělostřelectva. Ptal se jí na majora von K. Nezná ho? Ne, odpověděla.

Doktor Schimmelpfenig ošetřil dvaasedmdesátiletého šikovatele Fritze Handlera z Chemnitz. Po souloži trpěl náhlou ztrátou paměti.

Nevěděl, od které jednotky přijel, s kým byl, jako by utrpěl ránu do hlavy. Chytrá potvrdila, že se namáhal. Měla za to, že dostal mrtvici.

Madam vyrozuměla oberführera.

„Cože? Ztratil paměť?“

Šikovatel Handler zůstal dvanáct hodin na ošetřovně, než se vzpamatoval.

Oberführer Schimmelpfenig se díval už potřetí na hodinky. Nákladák z wehrkreisu tu měl být před dvěma hodinami, s přisunem dvou beden margarínu, bedny umělého medu, tří beden nábojů do automatů stráží a dvou nových holek. „Scheiße,“ ulevil si. K nepřesnosti byl nesmlouvavý.

„Zvykla sis na uniformy?“ zeptala se jí Estela. Pak řekla: „Ten první den, co jsem přišla, jsem viděla vlky ohryzávat na sněhu nahé tělo. Co nesežrali vlci, spolykali psi.“

„Ty dneska ne,“ řekla Kůstce madam. Poslala ji, aby se vykoupala, upravila a čekala. Přijde důstojník, hauptmann wehrmachtu Hent-schel. Na kamna ať postaví hrnec s vodou. Dostane voňavku, olej a nové šaty, prádlo a boty. Bude mít na něj času, kolik on bude chtít.

Pak se na ni dlouze podívala svýma vědoucíma šedýma očima. „Jsi pořád jako kočka, která se bojí i toho, kdo ji krmí.“

Potom řekla. „Kdybys nebyla v lágru, viděla bys Němce jako ty ostatní. Od pasu dolů jsou všichni stejní.“

„Nemáš tu zrovna moc světla,“ řekl hauptmann wehrmachtu Daniel Auguste Hentschel. „Nemusíme ani zhasínat.“ Zdálo se, že maličko napadá na levou nohu. Průvanem z otevřených dveří se plamen svíčky zakomíhal, skoro zhasl. Zasalutoval prsty v rukavici a sundal si čapku. Vzhlížela k němu nahoru. Důstojník, myslela si. Co to znamená? Cítila napětí, které nesměla dát najevo. Měl hubenou, přepadlou tvář, štíhlý orlí nos, široce od sebe posazené sytě modré oči a tmavě hnědé vlasy.

Vnesl do kóje zimu. Zelenou barvu kabátu podšitého kožešinou a kalhot uniformy, stříbro a stužku. Klapot těžkých bot. Nechal za

sebou od dveří šlápoty. Vdechla z jeho dechu vůni tabáku. Ještě jiné pachy.

Dívala se na důstojníka, jako pohlížela na selekci ve frauenkonzentrationslageru v Auschwitz-Birkenau. Vracelo se to k ní s každou uniformou už týden.

„Je to peklo sem jet. Na mou duši. Jako bys klouzala sněhem a ledem do nějaké podsvětní říše.“

Mluvil s ní od první vteřiny důvěrně. Prostitutky pro něho byly ze stejného fládru. Mohl si odpustit formality. „Minulý týden vůz před mým horchem najel na minu. V mrákotách jsem viděl, jak se nade mnou sklání ošetřovatelka. Nemohlo jí být víc než tobě. Umíral jsem s pohledem na její hrdlo, na žlábek mezi ňadry. Když jsem se probral, skláněla se nade mnou brejlatá ošetřovatelka, starší než moje matka.“

Hauptmann Hentschel hovořil ledabyle, jako by se už znali a on navazoval tam, kde minule přestali. Vdechla pach tmavě zeleného kabátu s ovčí podšívkou a s huňatým kožešinovým límcem, směs naftalínu, střelného prachu, potu a vlhkého sněhu. Přestavila si jeho váhu na sobě. Byl ramenatý, vysoký, silný. Čerstvě oholený. Jeho oblečení by nemohla nic vytknout. S nakrátko ostříhanými vlasy, na konečcích světlejšími, připomínal většinu vojáků, které už měla za šest zdejších dnů. S každým si připadala jako zvíře odhadující druhé. Nechtěla na hauptmanna čučet, jako to dělala Tlustá, ani si před něj klekat jako Zrzka nebo Maria z Poznaně. Byl promrzlý. Ztuhlou rukou otočil dřevěnou závorou. Stahoval si rukavice. Napadlo ji, že musí být dobrý šofér, když dojel v takové vánici. V pouzdře na opasku měl pistoli. Kdyby věděl, kdo je, možná by tu pistoli vytáhl. Nebo by ji vykopal na chodbu. Pak by ji pověsili, jako to dělali v Auschwitz-Birkenau. Na hrud' by jí dali ceduli s nápisem: „Zapřela jsem, že jsem Židovka.“ Nechali by její mrtvolu dřepět na židli tři dny uprostřed lágru, aby se všichni stačili podívat, jako to dělali s uprchlými vězni, které někdo zradil a které chytili a přivedli nazpět. (To zažila za osmdesát dní ve frauenkonzentrationslageru třikrát.)

Napomenula se k opatrnosti. Neměla kočičí rozněžnělost Zrzky nebo Marmeládové kočky, nebyla schopna nabídnout, co nabízela Ropucha, Maria z Poznaně. Kryla se za svou lhostejnost. Dívala se na něho. Je to zvíře, které čeká napadení od jiného zvířete. Nebo jako služka, které pán za chvíli přikáže, co musí udělat. Co bude chtít, aby udělala? Za co ji pochválí nebo co jí vytkne?

„Jak se máš,“ řekl hauptmann. „Máš se fajn?“

„Ano. Fajn. Jawohl.“

„Připadáš mi smutná. Proč?“

„To se vám zdá.“

„Doufám, že si budeme rozumět.“

Stál u kamen a mnul si ruce. Cítil její bázeň, chlad a nedostatek zájmu a žádnou dychtivost. Podíval se na svoje náramkové junghansky. Připomenulo jí to ráno na rampě v Auschwitz-Birkenau. Své první dívčí náramkové hodinky musela nechat ve vagonu, s věcmi, které si přivezli. Přijeli ve čtyři, v půl páté přišla o hodinky a v osm ráno přišla o bratra. Hauptmannovi slzely mrazem oči. Rozkročil se, zamával pažemi, těžkopádně jako zmrzlý pták. Jeho oči si zvykaly na šero kóje. Vzhledem k jeho mohutnosti se pouzdro s pistolí zdálo malé. Třebaže si odklepal sníh na botách už na chodbě, zanechával za sebou šlápoty. Mohlo mu být třicet, pětatřicet.

Šla pro hadr na truhlíku a šlápoty a loužičku utřela a vrátila se na své místo u lůžka. Cítila na každém kousku kůže, jak si ji hauptmann prohlíží. Byla to jen zvědavost? Všichni si ji prohlíželi, jen vešli. Bála se pozvednout pohled a setkat se s jeho očima. Pohrdal jí? Podezíral ji? Dotýkala se jí jeho velikost, to, že byl důstojník, jeden z Němců. Vytušila jeho zájem, náruživost nebo horlivost. Čeho se dovolával nebo co očekával, když řekl, že doufá, že si budou rozumět?

Hauptmann Daniel Auguste Hentschel věřil, že válka ženu změní. Stane se z ní součást muže, s nímž právě je. Ta část, která si přeje ho chránit. Cítí, že muž ve válce potřebuje splynout tělem s jádrem ženské duše, která je z masa a krve. Z toho, co muže dráždí a uspokojuje. Včetně toho, čeho se muži u žen bojí. V tu chvíli není na

muži nic, co by odpuzovalo. Může přijít před bojem nebo po bitvě, zablácený, zpocený a ušmudlaný či zakrvácený. S ohořelými rozedranými šaty, v rozervaných botách, s potrhaným trikem nebo bez košile, zarostlý, zpustlý, rozcuchaný, páchnout dny starým potem a střelným prachem, krví a bahnem, umazaný vyhřezlými vnitřnostmi nepřítele. Dodá mu sebevědomí a sílu, z níž se vydal. Dá mu pocit dosažení, který může mít jen s ní. Napřímí se, vyroste ve svých očích, vrátí si, co se bál, že ztratil. Žena se dívá v takový okamžik na muže jako na dítě. Jako matka schopná dát za dítě život. S takovou ženou má muž, který zabíjí za cenu, že bude zabit, pocit, že se narodili jeden pro druhého.

Měl v pohledu přesvědčení, že se narodil muž – aby válčil a souložil – a proč se narodila žena. Aby utěšila, uspokojila a povzbudila muže. To se týkalo manželek, polních prostitutek, všech.

„Dovedeš si představit, co tady cítili první lidi?“

Na sklo usedaly nabobtnalé vločky. Okno už bylo skoro neprůhledné. Rozestřelo se tu bělavé šero.

Byla by si to ráda vyměnila s prvními lidmi.

„Jsi hezká holka,“ řekl.

Na řasách, na obočí, na bradě a pod nosem skoro do poloviny horního rtu se mu ještě držel sníh. Měl brunátné tváře, ošlehané větrem a ožehlém mrazem, vlhké sněhem, který se už rozpustil.

Vdechla pach jeho kabátu a uniformy, bot. Neslušelo se, aby mu odpovídala. Kóji prokládaly stíny. Kladly se na podlahu a stěny a trámy stropu, pokroucené měnicím se plamínkem svíčky. Ohýnek šlehal spíš do stran než vysoko, komíhal nepravidelně, chvíli bílý, nažloutlý, nízko u knotu do modra. Vosk svíčky stékal do talířku na stole. Po zdech byly skvrny, zbytky zmrzlých brouků, než je sežrali pavouci, už také zmrzlí, na zbytcích potrhaných pavučin.

„Doufám, že nejsi němá,“ řekl hauptmann. „Nebo se teprve učíš mluvit?“ Pronikalo sem vytí vlků. „Nemluvíš?“ Přicházeli až ke zdem statku. Odpovídal jim štěkot psů v kotcích. Branou neustále přijížděla a odjížděla auta, autobusy, nákladáky.

„Dřív jsem věřil ve sny. Teď se jich bojím.“

Nebyl první, kdo ve snu vraždil, co mu přišlo pod ruku. Takových snů se bál. Nepokládal se za vraha. Válčil, protože musel. Bylo svým způsobem krásné muset. Snažil se je zapomenout. Také se mu zdálo, že ho zabili. Takových snů se nebál. Probouzel se z nich živý.

„Co tu v okolí znáš?“

„Nejdál jsem byla na zastávce vlaku.“

„Městečko neznáš?“

„Ne.“

„Dostala ses někdy až do Festung Breslau?“

„Ne.“ Hledala důvod, proč to řekl. Věděl o Festung Breslau. „Hotelu pro cizince“, co slyšely ony?

Čekala, jestli se zeptá i na Auschwitz-Birkenau.

Chtěla jí madam Kuliková ulehčit život, že po šesti dnech služby, každý den dvanáct, jednou čtrnáct a jednou patnáct vojáků, jí poslala důstojníka? Znamená to, že k ní už nikdo jiný nepřijde? Zbaví se pro dnešek dalších jedenácti těl, tváří, rukou a nohou? Ochlupených hrudí a břichů?

Usmál se zmrzlými ústy. „Na co bys řekla ano, kdybych se začal ptát?“

„Nevím.“

Obsáhlo to otázku, na co by řekla ne? Proč se jí ptal? Nepřišel snad, aby si vzal, co chtěli ostatní? Nespěchal. Viděla oknem jeho horcha. Zaparkoval vzorně na čáře vysypané pískem ve sněhu, zadní a přední kola v zákrytu. Předek vozu proti čelní zdi jako podle pravidla.

Jakmile se hauptmann Hentschel maličko ohřál, připadala mu černá kóje s břevny na stropě i stěny se zčernalou omítkou útulnější. Oheň v dlouhé rouře hučel. Už si prohlédl tu novou prostitutku. Ocenil štíhlé dětské hrdlo, labutí běl a nazrzlé vlasy, buď ještě nedorostlé, jak ji ostříhali dohola, nebo přistřižené, aby vypadaly jako štetiny nebo přilba. Měla světlou pleť, to se mu zamlouvalo. Přejít mezi krkem a rameny jako kočka. Zarudlé, trochu vyděšené oči. Na křivku vypadala dobře.

Vyhradil si ji u madam Kulikové a oberführera Schimmelpfeniga. Chtěl pro změnu tu nejmladší prostitutku v Nr. 232 Ost. Odkašlal si. Potřeboval si užít a zároveň si přátelsky popovídat. Nechtěl jen čubku, která si lehne a roztáhne nebo zvedne nohy. Nebo fenku, která ani neštěkne.

„Vypadáš dobře. Věřila bys, že ráno, když jsem sem jel, byly ještě červánky? Podívej, jaká se z toho vyklubala vichřice.“ Byl první, kdo se takhle dovolával účasti.

Byla tenká, nebylo divu. Měly tu spíš přísnější dietu. (Viděl jejich porce na plechovém talířku jako pro psa, bramborový salát s mrkví a kedlubnami, kolečko salámu a kelímeček marmelády, přiděl na snídani pro mužstvo, obsah asi tří náprstků.)

Rozmrzal každou vteřinou. To je dobré, řekl si pro sebe. Napadlo ho, že by tu měl být Eros alespoň na zdech na plakátech, nenajde-li se v nevěstkách.

Měl v kostech větrnou smršť, kterou teď viděl za oknem, už v suchu a poměrně v teple.

„Vypadáš – skoro – nezletilá.“

„Nejsem nezletilá.“

„Uvidíme.“ Zasluchl ve svém hlasu něco kohoutího. Ona zaslechla něco jiného. Bála se, že prozradí své znechucení. Věděla, že to, pro co si přišel, je neodvolatelné. Nepřestávala se bát. Kdy začne? O co si řekne? Co bude chtít a jak?

Kmitla jí myšlenka o univerzálnosti žen. O tom, v čem se všechny ženy podobaly kurvám včetně matek, manželek nebo milenek, sester, přítelkyň nebo snoubenek. Měl za to, že si v tom ohledu udělal v hlavě pořádek. Trochu světla do temnot východu. Příslušnost jedné pŭlky člověčenstva do stejného klubu, kam přísluší ta druhá, samozřejmě v tom jednom určitém smyslu.

Usmál se. Bylo snadnější, aby se mu přizpůsobila holka než on jí. Válka ho v tom směru nezměnila. Byla mladá, skoro příliš mladá, což ho maličko zmátlo. Nejsem snad v Indii nebo v Japonsku, na nějakých tichomořských ostrovech. Velitel vojsk SS v oblasti mluvil o Kinderaktion, Dětské akci, ovšemže z pohledu SS. Sháněli děti do jednot-

livých středisek, kde se pak třídily. Ne všechny čekal příznivý osud, aby se dostaly do říšských rodin. Procházely rasovým sítem, se vším, co to znamenalo.

„Už jsi rodila?“ zaskočil ji.

„Ne.“

„Zasměješ se někdy?“

Pohlédl do okna. Vánice zesílila. „Živly,“ řekl.

Přál si od té mladé prostitutky slyšet vlídné slovo a sám byl připraven nebýt skoupý na laskavosti. Za maskou přísnosti se hauptmann pokládal za dobráka.

Napadlo ho, že se k sobě směšně přibližují slovními přískoky. (Spíš on než ona.) Jako když vojáci v plné polní čvachtají ve sněhu.

Není vyloučeno, že se sem dostala s podobnou Kinderaktion, pomyslel si. V zádech měl zdejší počasí, zevnitř snesitelnější.

Ulevil si: „A pak se říká Morgenstunde hat Gold im Munde. Ranní ptáče dál doskáče.“ Protože na to nic neřekla, dodal: „Čekalas někoho jiného?“

„Ne.“

„Kdy mě ohlásili?“

„Ráno.“

Sníh na řasách mu roztál, řídil bez přestávky tři hodiny. Svůj černý opancěrovaný horch se silným motorem a řetězy na všech kolech včetně rezervy zaparkoval na předem vyznačeném místě u zdi. Jeho otec měl také horcha, jedno z prvních aut vyráběných v Německu. Držel si šoféra. Patřil k pokolení, jež srostlo s koňmi. Mokro mu zalezlo za límec. Utíral si obličej a krk. Velikýma rukama jí připomínal kobru. Vysunul bradu. Představil si ji, jak tu už stojí s obnaženými rameny, hubená, vyčouhlá Venuše. Prsa měla malá, v těsných šatech její hrud' nevynikala. Odtud mu tedy překvapení nehrozí. Představil si její dětský klín.

Jestliže není válka krásná na bojišti, zkrášlí si ji ženou. Uvidíme, co ženského se vyloupne z téhle holky jako jádro z ořechu. Ještě jím neprocházelo vzrušení, příliš vymrzl.

Maličko odstoupil od rozpáleného bubínku. Kamínka měla dobrý tah. Představa ohně a skutečné teplo plnily hauptmanna Hentschela

spokojeností. Věděl, že se za chvíli promění ve sdílného muže s nutnou dávkou bezstarostnosti, s kterou si to spolu udělají příjemnější. Tak na tom byl ve většině nevěstinců. Nepodceňoval úlohu přátelského přístupu, který odvrací chlad, jako by šlo jen o holou službu, nic předtím ani potom. Jedna prostitutka mu řekla, že má hypnotický hlas. Jiná, že jí svlečený připomíná Adama, jak ho vyobrazil slavný německý malíř čtrnáctého století. Dal si pak práci a vyhledal toho malíře ve vojenské divizní knihovně ve svazcích o německém výtvarném umění.

„Jsi tu nová?“

„Sedmý den.“

„Někdo mi o tobě vyprávěl, myslím oberführer nebo madam. Jak ti říkají?“

„Nové jméno jsem ještě nedostala.“

„Vidím, že číslo už ti vytetovali.“

„Jo,“ zrudla.

„Pochybuju, že by tě sem poslali bezejmennou.“

Nevěděla, co na to odpovědět.

„Líbí se ti tu? Jak ses tu zapracovala?“

„Zpracovala jsem se.“

„Mám pro tebe najít jméno?“

„Jak chcete.“

„Počkám s tím. Ty taky počkej.“

Asi nestál o její skutečné jméno.

Nechala poklesnout hlavu. Cítila, jak se dotkla bradou hrudi. Byla ospalá, unavená byla pokaždé po ránu.

Hauptmann Hentschel věděl ze salonu Kitty v Berlíně, kam docházel v rodinné tradici jako jeho otec a otcův otec Ferdinand Otto Friedrich, že přezdívky chrání totožnost holek před hosty i kolegyněmi. Poučil se, jak mezi sebou soutěží o prestiž (jako vojáci o Železné kříže, stužky a medaile), o peníze, vybrané večere i o ty, kteří s nimi hrubě zacházeli. Usmál se v duchu.

Mezi leností a odpočinkem měly ospalou hranici. Bránily jedna druhou, třebaže se zároveň zrazovaly, nasazovaly na sebe, podváděly

se a lhaly. Zažil v salonu Kitty i jinde pranice; vytrhávaly si vlasy, brože, fackovaly se. Potrhaly si před ním kraječky, blůzky i noční košile, podrápaly se jako kočky. Mohly přežít, dokud se budou líbit. Pokud je bude možno upotřebit. Byl by to rád viděl o slzu romantičtější. V nouzi se nevybírání. Jen některá to měla v krvi, většina utekla z domova před bídou, z touhy po lehčím životě. Pouze některá byla náruživá. Bály se, že je někdo zraní, zmrzačí nebo zabije, že otěhotní, měly strach z nemocí. Zířidka vychutnávaly, pro co si k nim někdo přišel, třebaže to předstíraly. Měl na prostitutkách rád, že se nelitovaly nebo to na sobě nedaly znát. Byly tu, proč tu byly. Většinou během své profese nepředstíraly. Věřily, že je to umění – jako malba, tanec nebo řecko-římský zápas, jako na olympijských hrách. Souboj nebo závod na atletické dráze pro dva, muže a ženu.

„Jsem tvůj první důstojník?“

Přisvědčila.

„Dneska?“

„Vůbec.“

Nevěnovala vojákům větší pozornost, než musela. Svou málomluvností se proti nim obrnila. Byla ráda, že si důstojník dává načas, aby rozmrzl, nechtěla, aby se jí dotýkal ledovýma rukama. S tím, co od ní bude chtít, se předem smířila.

„Odkud umíš německy?“

„Učila jsem se.“

„V armádních kurzech? Doma?“ Skrývalo to dvojsmysl, který nepostřehla.

„Doma i ve škole,“ odpověděla.

„Všude je škola,“ řekl. „Znáš německá přísloví?“

„Nevím, jaká?“

„Unkraut verdirbt nicht. Mráz kopřivu nespálí. Aller Anfang ist schwer. Každý začátek je těžký. Nebo Ende gut, alles gut. Konec dobrý, všechno dobré.“

Snad je někde už zaslechla.

Nebylo by skoro lepší, kdyby se na ni hauptmann vrhl a přestal se vyptávat?

„Nejvíc cizích slov, která jsem se kdy naučil, jsem pochytil v posteli,“ řekl. „Co ty?“

„Nevím.“

„Kde ses narodila?“

„V Praze.“

„Reden ist silber, Schweigen is gold. Jak se to řekne česky?“

„Mluvíti stříbro, mlčeti zlato.“ Červeň opouštěla její tváře jen pomalu.

„Znám jednoho z tvých slavných rodáků, Rilka. Život je těžší než souhrn všech věcí. Ponecháváme jen to, co milujeme. Vozím si v rohu Jüngerera. Mramorové útesy.“

Neměla tušení, o čem mluví.

V kóji stál u kamen truhlík, u zdi postel a zrcadlo, věšák, emailové umyvadlo, kýbl a dvě židle. Údržbáři Nr. 232 Ost se starali o to, aby lože nevrzalo. V rohu, všem na očích, uviděl nočník.

„Jsi schopná se po ránu na někoho usmát?“

Konečně si začal svlékat plášť. Na kabátci uniformy uviděla Železný kříž.

Vosk stékal po svíčce do talířku na stole. Jeho ztuhlé krůpěje ji upevňovaly. Po zdech a mezi trámy na stropě lezli na tenkých nožkách brouci a pavouci, odolávající mrazu.

Hauptmann v rozepnutém kabátci se sklonil nad svíčku a sfoukl plamen.

„Víš proč?“

Neodpověděla, protože nevěděla.

„Tak to bude útulnější. Budeme si blíží. Nechceš si to užít líp než hůř?“ Měl v hlase důvěrnost. Přátelský tón, který vyvěral z mimoarmádního zdroje.

Šero zhoustlo. Stíny potemněly. Čekala, kdy jí dá pokyn, aby si odložila, potom aby si lehla a dala mu, pro co si přišel. Přála si to mít za sebou? Znervózňoval ji pouhý fakt, že to byl důstojník?

Myslela – jako často, aniž věděla přesně proč – na těla utopenců, která vytahovala na Harmenzách z Auschwitz-Birkenau z bahna, aby neotravovaly vzduch, který dýchají Němci. Na Holky v Terezí-

ně, když se přely, co je pro dívku nečestné ve vztahu ke klukům. Na děvčata v Auschwitz-Birkenau, která se převlékala za muže, aby mohla za řetěz stráží vidět se s otcem, bratrem, manželem či milencem, někdy jen aby se přesvědčila, že ještě žijí. Na Harmenzách záviděla divokým kachnám. Vybírala pro esesmany rackům vajíčka. Měla křehkou skořáпку a někdy se jí rozbila v dlani. Tajně jich pár snědla.

Hauptmann naslouchal vánici. Odděloval z hluku dělostřelbu. „To nejsou moje jednotky.“

Mlčela.

„Je tu cítit pižmo?“ zeptal se.

„Před směnou vystřikuje madam Kuliková kóje voňavkou.“

Napadlo ho, nejsou-li tu krysy. „Snad se mi to jen zdá.“

„Nevím.“

„O čem se zdá tobě? Máš sny?“

„Někdy.“

„Vyprávěj mi, co se ti zdá.“

„Už jsem to zapoměla.“

K ránu na dnešek se jí zdálo, že je strom se sloupanou kůrou. Vítr ji rval z ledového příkrovu, i s kořeny. Tekla z ní míza jako bílá krev, která hned mrzla. Ke konci snu oslepla. Posadila se vedle Estely, vystrašená, že to není sen. Pak se jí zdálo o matce. Běžela po ulici a hořel na ní kožich. Utíkala za ní, najednou byla nahá a místo ňader měla na hrudi mělké nafialovělé důlky.

„Škoda,“ řekl hauptsturmführer.

Vedle židle u kamen stála konev s vodou. Na tom trval oberführer Schimmelpfenig, pro případ, že by chytla podlaha od roury. (Už jednou půl statku vyhořelo, madam to zažila.)

„Mělo by tu být někde poblíž kasino. Taky palírna.“

„Neznám to tu.“

„Tak jsem to slyšel.“

„Nevím o tom.“

„Jedu sem z Festung Breslau. Podél cesty je spousta malých koncentračních táborů. Stavěl jsem se v tom největším, v Auschwitzu,

převzít kabáty a kožichy pro svůj batalion. Boty, šály a rukavice, zimní výstroj. Přespal jsem tam.“

Sevřela rty. Opak toho, co jí madam Kuliková doporučila. (Nechávat rty a stehna mírně rozevřená.) Patřilo k tomu, aby naslouchala jakoby nic. Vyspal se v lágru jako v hotelu? Nevadilo mu, že měl svůj plášť odtamtud? Jeho vojáci se budou hrát ve svetrech, v rukavicích, v ponožkách po zavražděných? Díval se na její šaty, těsné přes prsa.

„Nemáš zrovna vzdušné oblečení.“

„Nevím,“ řekla zas.

Jim šaty nedávali, třebaže v Auschwitz-Birkenau v komandu zvaném Kanada bylo šest obrovských skladišť s miliony kabátů, dámských i pánských šatečeků a doplňků, se zvláštním oddělením, kde se všechno páralo pod nejpřísnějším dozorem, aby se odkryly skryše peněz, šperků. Z nich šaty a prádlo stahovali. Viděla v lágru skvěle oblečené a obuté a najedené příslušníky komanda Kanada. Elegantní vojáky, poddůstojníky a oficíry SS. Byly to pro ni i ve frauenkonzentrationslageru vzdálené břehy. Denně odtud odjížděly vlaky plné svršků do říše, aby Zimní pomoc, vymyšlená v protektorátu Čechy a Morava generálem Heydrichem, podělila vybombardované rodiny. Byly to asi už od začátku spojitě nádoby.

„Jsou ti hodně těsné.“

„Jsou mi akorát.“

Mohla si na něm přečíst, jak ohodnotil její prsa.

„Kolik je ti?“

„Osmnáct.“

„Kdy ti bude osmnáct?“

„Už mně bylo.“

„A proč ne třicet nebo sto dvacet? Vypadáš na patnáct,“ usmál se.

Svlékl si kabátec. Skoro jí to ulevilo. Nebude se už na nic ptát? Hluk na dvoře zesílil. Přijela jednotka, několik aut. Nebo to byly autobusy. Hauptmann sepal přezku na opasku s pistolí a pověsil je i s kabátcem na hák u dveří.

„Neshodíš si, co máš na sobě?“

„Jak chcete.“

„Udělej si pohodlí. Chci tu zůstat dlouho, jestli dovolíš.“

Udělala, co poručil. Cítila na sobě jeho oči. Z jeho hlasu i pohledu vyčetla něco mezi blahosklonností, přezíravostí a zvědavostí. Holka je pro ně láhev, do které se vylíjí. Nechtěla si pro sebe říkat, co si říkala dvanáctkrát včera a pokaždé dvanáctkrát nebo čtrnáctkrát nebo patnáctkrát šest dnů předtím. Už o sobě věděla, že se někdy usmívá, i když se jí chce plivat nebo zvracet. Svým pohledem plným obav, jejichž důvod hauptmann dost dobře nechápal, mu připomínala kočku, která se bojí, ačkoli nemusí. Nepřišel sem pro nic, co by jí mohlo ohrozit nebo jí ublížit. Chtěl své podle svých představ, přišel se potěšit a patřilo k jeho zásadám dělit se.

„Nechci, abys byla smutná,“ řekl hauptmann. „Nebo mrzutá. Tím jsou si lidi cizí.“

Nedalo se říct, že to neřekl hezky. Hezké nebude, co bude následovat, jako všech šest dnů předtím. Ne proto, že je jí patnáct. Nebyla mrzutá. Bála se průjmu a měla strach, aby se neprozradila.

Vycházela mu vstříc tím, že se rychle svlékla? Se šaty ztrácela jen zbytek soukromí. Její stud byl už jiný. Ubývalo ho každý z těch šesti dnů. Ale nezmezil. Musela být ráda, že vůbec smí jít s německým důstojníkem. Někde shora se na ni možná dívají bratr, matka, otec, co dělá. Byl to skutečný svět, v němž žila už sedmý den. Nemohla se s tím smířit. Musela se jen přizpůsobit. Znamenalo to stejný otřes jako rampa v Auschwitz-Birkenau dvacátého osmého září tohoto roku, který se chýlil ke konci. Směla si myslet, že nad ní bdí nějaká vyšší síla, i když ne anděl? To, že žila, musel být zázrak navzdory všemu. Měla věřit, že číslo třicet šest je dobré? Byla třicátá šestá. Myslela si po Auschwitz-Birkenau, že snese už všechno. Mýlila se. Ani jediný den, jediná hodina, jediná minuta tady ji nepřipravily na tu další.

Vnímala přítomnost hauptmanna Daniela Augusta Hentschela, aniž na něj pohlédla. Už byla svlečená. Stála se sklopenou hlavou jako dívčí protějšek ke kresbě ze čtrnáctého století, k níž jiná přirovnala hauptmanna, jako Eva vedle Adama, on s fíkovým listem, ona bez listu. Pozorovala si špičky u nohou. Byla čistá? Vykoupala

se a vydrhla v ledové vodě mýdlem. Věděla, že se na ni hauptmann dívá, jako se dívají vojáci na holku, s obdivem, žádostí a věcností, v nichž byla kapička nadřazenosti a pohrdání. Odsuzovali ji, aniž ji znali.

„Tak si říkám, děvče, že se děláš starší. Zapíráš svůj věk?“ zasmál se. „Za pár týdnů nebo roků se budeš zase dělat mladší.“

„Nezapírám,“ namítla.

„Mám to přičíst k dobru tobě nebo sobě?“

Prošla za tři měsíce obrovským německým mlecím strojem na maso. Myslela na sebe už sedmý den jako na použitelný kus masa. Na kůži mezi stehny. Nikdy se necítila čistá. Než se opotřebuje, onemocní nebo ji sežerou vši, krysy nebo vlci anebo shnije. Zkoumala se, jak dospěla. Nebylo to časem, zkušenostmi. Ne přes noc, ne přes den. Ani hodinu za hodinou. Vojáci pro ni byli zdrojem nažloutlého žele. Škrobu mezi stehny nebo prsty. Vůle a chtění, proti nimž nesměla nic namítat.

Místo aby čekal na odpověď, začal se svlékat. Skládal si věci na židli v takovém pořadí, jako by myslel už dopředu na odchod. Odkládal kousky prádla. Přimhouřila oči. Slyšela povědomé zvuky, zvuk rozepínaného opasku s přezkou u kalhot, šustot košile. Měl dvojité zimní prádlo, bílé a šedé. Spodky s tkanicí. Sklopila hlavu. Bylo jí to pokaždé trapné. Nestyděla se jen za sebe. Když se vojáci svlékali, z nějakého důvodu myslela na čtyři kastrované kluky v Auschwitz--Birkenau, které operoval doktor Krueger za asistence dvou židovských doktorů. Všech osm vědělo (doktoři, ona a operovaní), že nebude trvat dlouho a promění se v saze. Sbírala jejich prádlo do koše. Už ho nepotřebovali. Voda v hrnci na kamnech už chvíli bublala.

„To je pro mě?“ chtěl vědět hauptmann.

„Máme nařízeno ohřát vodu.“

„Jsi štíhlá,“ řekl. Myslel na pružnost, svěžest a ohebnost všeho, co je mladé. Travička na jaře, větřík na podzim, vůně borového lesa. Klas obilí. Sklouzl pohledem po jejím klínu. Pozoroval křivky jejího těla. Přála si mít krunýř. Čekala na ránu, aniž k tomu zavdala důvod.

Nestála o to vědět, jak a čím stárnou muži, ne proto, že to mají, ale naopak, že jim to chybí, jak se hauptmann zmínil.

Zacházel s ní jako árijec s árijkou. Přála si vystříhat se neopatrnosti, nástrah, které neznala, chyby, kterou by mohla udělat. Její hlas začal být vlídnější, aniž si to poručila. Hauptmann už byl svlečený. Vyhýbala se očima jeho tělu. Nohy, ruce, břicho a hrud'. Byl veliký, všude. Za chvíli ji začne osahávat jako slepec, zkoumat ji, jako zvíře zkouší a ochutnává maso, jež za okamžik serve z kosti. Vnímala jeho mohutnost, kobří ruce. Hrud' měl zarostlou světlými chloupky. Zrudl v klíně, byl skoro nafialovělý.

„Máš ráda šero?“

„Nevadí mi.“

„Můžeš všechno svést na mě.“ Trochu chraptěl. Vysledovala v jeho hlase dychtivost, chtění, co promění dospělého muže v kohouta, který kokrhá, aniž vydá hlásku, zvedne hlavu nebo ji strhne a dá najevo svou kohoutí pýchu, to malé, co v ní probouzelo odpor a co musela skrývat. „Udělej se mnou, co děláš s každým.“

Vylila horkou vodu do umyvadla. Byla ráda, že může dělat něco jiného, než co bude muset. Ochladila ji studenou vodou z konve a omočila si prsty, aby odhadla, je-li to v pořádku. Soustředila se na vodu.

„Chcete mýdlo?“

„Myslíš, že bych měl?“

„Nevím.“

„Nemám na sobě rád pot, mastné fleky. Nakyslou vůni, když se dva nebo tři dny nesvléknu z uniformy. Čistota půl zdraví, nemyslíš?“

Přikývla.

Voda šplouchala. Dávala pozor, aby moc nevycákala. Řekl jí, že si připadá jako v zapadlém hotelu. Neměla představu, co myslel. Obsluhu? Čistotu? Nebyla nikdy v hotelu. Slyšela jen vzdáleně, co jsou to hotely.

„Jak jsi to dělala s tím přede mnou? Jak to máš ráda? Jak to měl rád on?“

Vyhnila se odpovědi úsměvem z bezmoci. Myslel si, že je to slib?

Vnitřní impulsy jí poradily ve věcech, o nichž neměla potuchy. Matka měla pravdu. Nevěděla jen, kde její rady uplatní. Namydlila ho, omyla a otřela. Přimhuřovala oči, jako by jí do nich vtékalo mýdlo. Dával si líbit, co dělala, neřekl slovo. Sám se jí ještě nedotkl, nechal ji, aby se ho dotýkala ona. Měl drsnou kůži, byl samý sval.

„Jsi hodně mladá,“ řekl. „Máš dobré ruce. Prsty.“

Věděla, že to není pravda. Měla na rukou mozoly. Nemohla mu říct z čeho. (Tahala provazy s loďkami na Harmenzách za Auschwitz-Birkenau a upravovala cesty k domkům esesáků a vysypávala je pískem, který si navozila v kolečku.)

Madam Kuliková je nabádala, aby nepodceňovaly první dotek, co dělá holka rukama, prsty. Je-li holka nervózní, má ruku zpočnou a chladnou. Také když moc mluví, ruší to. Je nutné poznat, kdy sklápnout.

Vykoupaný se cítil dobře. Otřela ho, než se osušil sám, a otřela si ruce.

„Kolik měříš?“

„Sto sedmdesát čtyři.“

„To už se počítá. Jsi správně dlouhá.“

Neodpověděla.

„Mám rád dlouhé nohy. Něco to pro mě znamená. Ruce s dlouhými prsty.“ Sjel jí očima zdola až nahoru po stehna a klín. Něco si potvrdil.

Nečekala, že se ještě na něco zeptá. „Kams chodila do školy?“

„V Praze.“

„Jsi už dlouho ze školy?“

„Tři roky,“ řekla.

„Sedělas v poslední lavici?“ Laškoval s ní. Očekával, že bude také laškovat? Proč to tak protahoval? Musela hlídat každé slovo. Přepočítával roky, data. Kam a kdy chodila do školy?

„Kolik tříd jsi stihla?“

„Osm.“

„Vzdělání neškodí.“

Podíval se na lůžko.

„Nesedneš si?“

„Když chcete.“

Posadila se na postel. Zakryla si hrud' zkříženýma rukama, přehodila si nohu přes nohu. Nemohla si zakrýt klín.

„Stydíš se přede mnou?“

„Ne,“ odpověděla.

„Ani trochu?“

„Trochu.“

Zrudla. Přišlo mu k smíchu, že se ještě stydí. Shledal v jejím studu něco dětského, ale i majestátného. Così, co ji oddělovalo od ostatních prostitutek. Neměla, co ho dokázalo u některých prostitutek znechutit. Omezenost, která se provalovala hrubostí. Vypozoroval v její bázi jemnost, ale mohla to být i nejistota a nezkušenost. V kóji bylo cítit hnědé uhlí. Hořelo pomalu, protože bylo zvlhlé. Fůra přijela včera z wehrkreis. Měřeno vánicí a mrazem venku bylo v kóji příjemně. Ze začátku přikládala polínka. Bříza měla sloupanou kůru, dub byl cítit houbou a plísní. Čmoud z hnědé uhlí ji dusil. Dřívím musela šetřit.

„Jsi bledá,“ řekl hauptmann.

„Jsem zdravá.“

„To doufám. Pouštějí vás na čerstvý vzduch?“

„Odklízíme ze dvora u brány sníh.“

„Máš skoro průsvitnou pleť.“

„Není tu moc slunce.“

Přistoupil k ní. Připadal jí jako obr. Mhouřila podvědomě oči.

„S dovolením,“ řekl. Sedl si vedle ní.

Vsedě se jí hauptmann Hentschel už nezdál tak obrovitý. Dotkl se jejího zadku. Měla tam zhnisanou, náplastí přelepenou ránu od biče, švihl ji esesák, protože nelezla dost rychle do vlaku v noci, když je eskortovali z lágru do Nr. 232 Ost.

„Kdo ti to udělal? Bolí tě to?“

„Už moc ne.“

„Vypadá to na ránu bičem. Nebo rákoskou. Nedíváš se, čím tě bijou?“

Mohla se jeho nálada změnit z vteřiny na vteřinu? Měl v hlase téměř nevoli, nový odstín, mrzutost vojáka, který si nemůže dovolit nevidět, kdo na něj střílí.

Hauptmann se na ni díval a odhadoval, za kolik se dala koupit a prodat, z vlastní vůle i bez ní, a připomněl si povídku Artura Schnitzlera o důstojníkovi, který si ve styku s prostitutkou uvědomil, že je-li všechno na prodej, včetně masa, kousků masa zvláště, je schopný se prodat stejně jako ona, přijde-li na okolnosti, které ho k tomu donutí, a udělalo se mu z toho téměř nevoľno.

Trvalo vteřinu, než to překonal a hodil za hlavu.

Každý styk s prodejnou holkou ho nutil si uvědomit prodejnost všech lidí, bez ohledu na to, co o tom kdy četl. Mezi koupit a prodat nebo najmout a pronajmout nebyl takový rozdíl. Bylo to poznání na dně všech jeho instinktů, které ve víru myšlenek nabývaly nezvratné logiky.

Válka tomu poskytovala zástěrku; odkaz na to, co se stane vzápětí, to příští, co zahluší, co předcházelo. V něčem je válka dobrá. Odsouvá rychle, v čem by se jinak babral, jako s každou nechutností.

„Válka je báječná,“ řekl.

Nepředpokládal, že by se ho děvče zeptalo proč. Dodal, že válka je zdravá, aniž to vysvětlil, a usmál se, také aniž věděla proč.

(Zároveň ho napadlo, že knihy Schnitzlera vzaly za své při pálení škodlivých knih, většinou židovských autorů, ale také mnoha německých a rakouských. Otcova knihovna by patrně neobstála. Otec ledacos z knihovny odstranil a házet to do pece nesvědčil ani sluhům. Vzal si rukavice a páčil je sám.)

Neušlo mu, jak sebou škulba. Mohla si ho v tu chvíli představit jako velícího oficíra nebo otce dospívající dcery. Byla najednou na překážku i její rána, hnisavá bolest, náplastí přikrytý bolák. Potrestá ji za to?

Čekala, kdy si ji hauptmann Daniel Auguste Hentschel přitáhne k sobě a převrátí se na ni. Skoro to už chtěla. Připravila se v duchu, že roztáhne nohy co možná nejmíc, aby si to ulehčila, ačkoli si to nikdy neulehčila. Ještě se neuměla uvolnit. Nebála se ho, měla strach

z prozrazení. Nedokázala si nikoho spočítat předem. Nedovedla si spočítat ani sebe. Měl tolik otázek a každá jí byla nepříjemná, protože předpokládaly odpovědi.

Hauptmann se položil vedle ní, ačkoli ještě seděla. Čekal, že si sama vedle něj lehne? Nevěděla, co má udělat. Hauptmann se protáhl. Slyšela, jak mu praská v kloubech. Připadal jí jako strom. Ležel vedle ní, jako by ji už dávno znal. Přivřel oči. Díval se na ni vleže, zblízka.

„V kasinu by ti to se mnou slušelo. Jsi pěkná.“

A myslel si: Trochu kostnatá. Možná nezkušená.

„Bojíš se mě?“

„Ne.“

„Neboj se.“

„Ne,“ opakovala.

„Nemáš se čeho bát.“

„Ano.“

„Chci to nejlepší.“

Měla pořád ruce zkřížené na prsou. Nechával ji sedět s nohou přes nohu. Chtěl, aby se odkryla, spustila ruce a roztáhla nohy? Madam Kuliková řekla v pátek minulého týdne, že je samá ruka samá noha, a souhlasilo to. Hauptmann se nadzdvihl na loktech.

„S dovolením,“ řekl a z jeho hlasu zase zmizelo, co chvíli pokládala za nevrlost nebo nepřátelství. Podával jí svou obrovskou dlaň. Chtěl, aby do ní vložila svoji?

„Neměla by ses na mě tak koukat,“ zachraptěl. „Taky se na tebe nedívám jako Zvíře na Krásku. Nebyl bych tu s tebou, kdybys nebyla pěkná a nechtěla mě.“

Cítila stisk jeho prstů. Věděla, co to znamená, i z tónu a volby jeho slov. Jistě lhal. Snažil se ji konejšit? Snad tu za těch sedm dní dospěla. Co znamená dospělost? Bolest mezi nohama? Přání, aby přeskočila svůj život a dotkla se toho, čemu se říká stáří? Je to souhrn všeho, co člověk prožil, poznal a zažil, čeho se bál, co čekal, co bylo vždycky jinak, jak se posmíval tatínek staré anekdotě, kterou v Rybné opakoval pan Naumann, správce židovského starobince? Zkoušela myslet

na něco jiného, co s tím, co bylo tady, nemělo tolik společného. Na krákající vrány, vyjící vlky a vánici za oknem, na oheň v kamínkách, za který odpovídala. Na zasněžený lom. Na průmyslové zařízení v Auschwitz-Birkenau, DAW, Deutsche Aufrüstungswerke, součást koncernů Krupp a Siemens. Nebo na Buna-Werke, chemičku v Rajsku za Auschwitz-Birkenau, odkud chodilo tam a nazpět do lágru ve dne v noci několik desítek tisíc otroků, mužů i žen. Věděla, že to tak není. Nikdo si nemohl vybírat. Vybírali jeho. Držela se hauptmannovy dlaně. Ztratila se v ní. Měl pevnou, vlhkou a horkou ruku.

Přitahoval ji pomalu k sobě. Jestli ji chtěl jako pochoutku, nepochutnal si.

„Máš studenou ruku,“ řekl. „Máš hlad?“

„Ne.“ Lhala.

Pootočila se, aby si neležela na ráně. Hauptmann to pochopil.

„To ti udělali tady?“

„Upadla jsem.“

„Kde?“

Váhala. Bála se, aby mu prodleva mezi otázkou a odpovědí nepřipadala dlouhá. „Na rampě, u vlečky, když jsme sem před týdnem jely. Byla jsem daleko od koleje. Přistavovali vagony. Byla ještě tma. Spěchalo se.“

„Vezli vás v noci?“

„Vypadá to podle mě na jezdecký bičík. V Kriegsschule v Postdamu jsme měli jízdu na koni. Doma nás učil jezdit a zacházet s koňmi otec a jeho podkoní. Měli jsme stáj. Nejezdím jen v horchu a v tanku. Koně patří k mé rodinné tradici, jezdecký bičík ke garderobě.“

Řekl, že má ňadra jako kuželky. Odkušal si. Malé kuželky, s jakými si hrají jeho děti. Také šeptal, že slyší v jejich dětském hlase dávné prázdniny v Alpách, když mu bylo dvanáct a svedla ho jeho první prostitutka. Dal k lepšímu kanadský žertík z válečné školy. Jako kadeti nasypali pepř do nozder oři generálplukovníka von Lothara-Jungera. Kůň ho – ovšemže – shodil, jakmile generálplukovník dosedl. U karet a vína se pak kadeti přeli, je-li správně takhle týrat koně.

Polštáře v kójích byly z režné pytloviny a naplněné pískem. Písek vrazil.

„To není nejhezčí zvuk,“ řekl hauptmann. „Víš, jak vypadáš? Jako moje první maďarská služka. Té bylo čtrnáct, šlo jí na patnáctý. Kdoví, kde její konec?“

(Madam jí řekla: „Nejdřív se dívají na nohy. Potom do očí. Třetí jsou na řadě prsa. Neškodí se vypnout, abys je měla plnější.“) Leží s německým důstojníkem. Nic, na co by směla být pyšná. Minulý pátek by na to nedokázala myslet. Minulý pátek byla mrtvá, třebaže žila. Její maso dokazovalo patnácti vojákům, že žije. Slyšela ozvěnou ženistu, který jí vytkl, že leží jako leklý kapr. Přála si netrestat své tělo za to, co nemohla ani vůlí, ani přáním změnit. Aby vyšla vstříc hauptmannovi a ulehčila i sobě, zakazovala si odpor. Byla nervózní. Zapomněla si vzít olej. Zachytil její pohled k lahvičce. Zkusila vyprostit ruku a dosáhnout na ni pravičkou.

„Myslíš, že to potřebuju?“

Pozoroval ji, co dělá. Potřela ho, jako když ho prve mydlila. Za šest dní věděla, jak se utkává s tělem vyhladovělý voják a jeho tělo s ním, a jak při tom zápasí sama se sebou. Vnímala, jak se v ní zvětšuje vzdálenost vyvolaná blízkostí. Byl nespokojený.

„Chováš se jako panna.“

„Nejde mi to jinak.“

„Vůbec ti to nejde.“

„Chci to.“

„Chtěj to,“ zachraptěl. „Měla bys chtít, co chci já. Jsi jako špatná novomanželka.“

Roztáhl jí dlaněmi nohy. Pootevřel ústa. Viděla jeho silné bílé zuby. Dýchal prudce. Přitiskl ji hrudí tak silně, že cítila zády a rukama dřevo postele. Pomohl si koleny. Bála se, že ji roztrhne. Už věděla, že by si věděl rady i bez oleje. Už znala, co je síla muže, znásobená zuřivostí, s jakou si bere, co chce.

Nechtěla ho rozzuřit, to by nebylo dobré. Věděla, co je v jejím vlastním zájmu.

Přiměla se přinejmenším dvanáctkrát denně, výjimečně s hauptmannem jednou, nechat cizího člověka, by si dělal s jejím tělem, co

chce. To neviditelné, ale citelné a hmatatelné. Jiný pocit tělesnosti, než když si jako desetiletá vyvrtila na hřišti Hagiboru kotník nebo jí bylo špatně od žaludku, protože něco snědla.

Bylo to pokaždé trapné. Nestyděla se jen za sebe, třebaže byla svědkem jen sama. Nesměla to dát navenek znát. Nemusela myslet na to, kdo přijde na řadu po něm. Druhý, třetí, dvanáctý. Soustředila se na oheň v kamínkách. Na hnědé uhlí v hručkách, ze kterých vycházel čmoud. Na dříví, kterým zatopila. Na kamnářskou hlínu v peci, kterou měl v oficině oberführer doktor Schimmelpfenig. Kromě průjmu ji bolela hlava. Tlustá ráno z bolesti hlavy zvracela.

Hauptmann ležel vedle ní, jako by se znali odjakživa.

„Jsi milá,“ řekl. „Docela hezky voníš. Jsi čistá. To všechno oceňuju. Připomínáš mi lesní vřesoviště.“

Naslouchal dělostřelbě.

„Doufám, že nemáš strach.“

„Ne.“ Naučila se rozlišovat mezi lží a lží. Ta nejlepší lež byla ta nejjednodušší, skoro pravda.

Pak řekl: „Byl bych rád, kdybys chtěla, co chci já.“

Neměla vysoké mínění o svém těle. Mezi spánky jí kmitla myšlenka na oceán, který je hlubší, než aby se někdo spustil nebo dohlédl na dno. Na noci tak tmavé, až skoro nevěřila, že se ještě rozední. Na mlhu, ze které vybíhali vlci, těsně u zdí. Vracelo se jí pištění a hemžení krys, jak mizely v nejtemnějších stínech chodby statku. Hauptmannovy rysy ztuhly. Bylo to mimo vážnost nebo náznak úsměvu, skoro grimasa. Bralo jí to dech. Nevěděla, co přijde. Bylo to mimo jeho pohyb a mlčení, jen prudší dech. Propadala se do prázdna a tmy, do chladu, který se neměřil jako led za oknem. Cítila bolest v rozkroku. Zduřelou pokožku, sliznici. Všechno bylo hauptmannovo tělo, potom její tělo. Zaslýchla ze sebe hlas otce, matky, bratra. To nechtěla. Zavřela oči. Uši zavřít nemohla. Myslela na rady Velké Leopoldy Kulikové. Voják je had, holka jícen. Cítila v sobě vodu, prázdno. Pak oheň, tření, bolest.

Pochopila něco, co nechápala od své první kapky krve. Musela pochopit v patnácti, že jsou věci, které by nesvěřila ani Bohu.

Hauptmann oddechoval hlasitěji a rychleji. Myslela na strmé svahy, ploché úhor, na opuštěné šachty v Auschwitz-Birkenau. Snažila se přimět k společnému rytmu. Nevycházelo to. Míhla se jí spánky představa něčeho dávného a mlhavého, bílého jako jinovatka, černého jako uhlí. Myslela na krvácející srst zvířat. Jeho rysy ztuhly.

„Jsi jako kolibřík,“ šeptl hauptmann.

„Chcete víc oleje?“

„Uvolni se.“

Zavřela oči. Styděla se. Dělal, co mohla. Co si přála představit: stavět se zaujatější nebo dospělejší. Mohla mu vyjít vstříc, a tím si ulevit. Přála si dokázat, co nedokázala. Měla strach z průjmu a k tomu se přidala bolest mezi nohama. Bála se, aby nekrvácela. Ztratila přehled. Nemohla se už spoléhat na někdejší pravidelnost. Toužila podobat se bráně do statku Nr. 232 Ost s říšskou plechovou orlicí a hákovým křížem, do které vejde, kdo chce a jak chce a kolikrát chce za sebou. Odváděla se od myšlenek na svoje tělo, rozkrok, střeva a tělo hauptmanna Hentschela k bráně, kde ráno odhrnovala sníh a ustoupila esesáku Troppovi na koni, aby vjel dovnitř. Vojáci SS nedělali rozdíl mezi nocí a dnem. Měli rádi noc.

Hauptmann jí všeptával do ucha vedle svých úst něco o vyhřátém středu ledového moře. O mramorových útesech, o nichž četl v noci, než k ní přišel. O jazyku, který se jejich dávní předkové dorozumívali v ráji. O závratí, kterou stoupá a klesá, o dorozumění beze slov. Proč někdy nemůže usnout, z čeho se asi rodí jeho dny. Pokládal ji za jednu z nich. To, co chtěla i nechtěla. Slyšela neslyšný křik, co znělo mimo slova. Ani tisíce omluvitelných proč nemohly vyvrátit jedině proto. Zač dostal Železný kříž a za co ho navrhli na Rytířský kříž a dostal za odměnu povolení navštívit Nr. 232 Ost? Myslela na jeho pistoli. Držel ji kolem ramen. Smířila se s tím, že se nechá objímat německým důstojníkem? Hledala v tom to snesitelnější?

Přála si být od sebe dál než nejbzdálenější souhvězdí. Nedokázala, ale musela si připustit, že jít s důstojníkem je – jakkoli mírná – přece jen výsada, alespoň v očích ostatních. Vnímala to tělesné hauptman-

na Hentschela. Navykla si na blízkost německých vojáků, kteří jí byli lhostejní. Vnímala jeho dech, pot, pach tabáku na rtech, jeho oděrky, zhojená zranění, vyrvané a zarostlé maso na levém stehnu, když se jí dotýkal, zraněné koleno, mapu jeho vojenského tažení.

Směla se přetvařovat a tajit, že se přetvařuje. Myslela na ovce a na to, proč se tak často a tolik podobala ovci. Proč se možná chtěla podobat ovci.

„Čistému vše čisté,“ šeptal hauptmann. „Měla bys chtít, aby to byla hostina.“ A potom: „Ve jménu všech nenarozených krásných dětí.“

Až později jí řekl, že dítě není pokaždé to, co zplodí muž, tu větičku, že jsou věci, o kterých jí u kolébky nezpívali, nebo že kapka mužského semene se pro něho v té chvíli rovná vodám všech oceánů, proč jednomu propůjčí sudičky dlouhý a jinému krátký život.

„Připadám ti moc velký?“ šeptal. „Hrubý?“

Připomenul jí kus syrového masa. Musela vědět, že se chová jako špatná kurva. V Německu bylo lepší být špatná kurva než dobrá Židovka.

„Myslím s tebou na to, jak nahé jsou děti,“ šeptal.

Nevěděla, že mu bleskla hlavou myšlenka na jeho ženu Eddu a dvě děti, chlapce a děvče. Dcera se jmenovala Wanna.

Objímal ji oběma rukama, skoro nemohla dýchat. Chtěla vědět, na co při tom myslí? Myslela na ostatní holky. Na Krásku, která je na chvíli šťastná, když sněží. Zdá se jí, jak se narodila a zemřela a dokázala to popsat matce. Když sněžilo, neměla pocit, že se jí svíjí mezi nohama zmije. Na Zrzku, pro kterou byli vojáci jako kočky. Přátelští, když byli spolu, ztraceni vzápětí kdesi, už asi nadobro, když si řekli auf Wiedersehen. Chytrá s nimi mluvila úsečně, nad jejím slovníkem by zrudl i námořník. Vysoká svými vysokými kotníky připomínala klisnu. Srovnávala se s cvičenou lvicí proskakující v cirkuse dvanácti ohnivými kruhy. Kradla vojákům.

Hauptmann Hentschel se už nesnažil o nic jiného, než aby dosáhl svého. Připadal jí stejně cizí, jako když začal. Myslela na vajíčka racků, jež zhlkala syrová, některá teplá, na vajíčko, které snědla studené. Znovu se soustředila na své útroby, ve kterých se chystal průjem.

Hauptmann teď ležel s rukama za hlavou nehybně vedle ní a díval se do okna na sních a sníženou klenbu nebe, z jehož děr se sypaly vločky. Chtěl ručník. Podala mu ho. Vstala, odešla ke kamnům a přiložila.

„Je tu útulno,“ řekl, když se díval. „Mohla bys být něžná, kdybys chtěla. Nemáš to krásné bříško jen proto, aby ti je propíchli bodákem.“

Potom se zeptal: „Tolik to bolelo?“

„Ne,“ odpověděla.

„Dobře,“ řekl.

„Co ještě můžeš?“

„Co si přejete.“ Odpověděla.

„Držíš se zpátky. Proč?“

A pak ji překvapil: „Válka je krásná. Přece jen.“

Byly věci, které nechápala. Cítila na sobě mokro. Styděla se otřít. Nakonec to udělala, aby to na ní neuschlo. Nemohla vědět, že se hauptmannovi nezdálo, ani když se před ním otírala ošetřovatelka, o které jí později vyprávěl.

„To, pokud vím, už odsuzoval Pietro Aretino.“

Bylo půl jedenácté dopoledne. Rachot větru přehlušovala dělostřelba.

Nevěděla, co jí říkal. Bolelo jí tělo. Slyšela v duchu řev, šepot, nářek. Nerozuměla mu. Myslela na matku, na otce, na bratra. Na to, co na ně křičel ráno při poplachu oberführer a co vyprávěla Velká Leopolda Kuliková o námořníkovi. Jaké záhadné zvuky slyší plavci uprostřed oceánu ze dna moře. Věděla už dávno, že život je past. Krátké okamžiky štěstí nebo bezstarostnosti jsou ty, kdy se do pasti nechytí.

Většinou se chytí. Byla vůbec kdy bezstarostná? Byla, když chodila do školy. Ráda se učila, měla v čítance nejraději příběh Blbý Jóna. Co má holka dělat už v pasti, když nechce umřít? Nechtěla si odpovídat na otázku, proč nechce umřít. To byl poslední vzdor, který cítila. Všecko byla past. Její den, dech hauptmanna, světlo, zvuky zvonku. Vlci, vrány, krysy.

Skoro už nevnímala, že je nahá. I její tělo bylo past, do které se chytila. Past, záchranný kruh. Ruka, kterou kdosi podal, aby se vytáhla z vody. Nevěděla ještě o síle svého ženství, a proto i o jeho nedokonalosti. Byla s ním jiná než s ostatními?

Kapitán se utěšil. Vyvrcholilo v něm, co mu připomenulo, proč přišel, a možná ještě něco nebo někoho jiného. Nezáleželo na tom, kdo to je. Byla to ona.

Ta nejmladší v Nr. 232 Ost. Ani ta nejhorší, ale ani ta nejlepší.

„Nejsi moc dobrá, ale jsi lepší než špatná,“ chraptl. „Mysli na sebe,“ dodal. „Měj se ráda,“ řekl.

Bylo to něco mezi chválou, výtkou a varováním. Nevěděla, co by mohla udělat lépe. Mohla tu jen být. Nechat ho valchovat a drtit její tělo. Byla tu. Byla s ním. Byl s ní. To bylo to nové, co ji teď udržovalo při životě, jako v Auschwitz-Birkenau práce v ordinaci doktora Kruegera nebo opravování bočnic nákladních vagonů anebo love-ní ryb, sbírání vajíček z hnízd racků anebo vytahování utopenců na Harmenzách. Pochybovala, že to stojí za cenu, kterou za to platí, ale byla na tom líp než desítky tisíc ostatních, které nemohly ani to. Jen slovíčko líp, opakované donekonečna, aby se přesvědčila, vydalo ozvěnu, které říkala hůř. Platila za život svým rozkrokem, svou sliznicí, svými stehny, rukama, nohama, rty, prsty, jazykem, duší. Nemyslela už na nemravnost své existence. Přála si, aby její duše neměla oči, které vidí, uši, které slyší, tělo, které cítí. Přála si, aby její duše usnula, jako spí vyčerpané dítě. Snažila se nevnímat. Vypínala vědomí. Ne úplně, to snad ani nešlo. Snažila se zastrčit, co se dělo, ale nemohla to vypudit docela. Trochu. Nevnímala.

Tak to bylo a věděla, že to nemůže být jiné, protože to jiné byl plyn, plyn, pak oheň a popel. Snažila se zapřáhnout rozum a cítila, jak nenávidí hauptmanna Daniela Augusta Hentschela, německého kapitána, prominenta z polaristokratické rodiny jako tolik Němců, pro kterého byla válka zaměstnání jako pro tatínka účetní knihy obchodníků, kteří mu záviděli matematické nadání, analytické schopnosti, přátelskou povahu i zbožnost, když se potkávali v pátek večer v synagoze. Vylil se do ní v křeči, jež třikrát zašklubala jeho tělem a roz-

táhla jeho ústa do grimasy, která jí připomenula smrt nebo poslední vzepětí umírajícího, než se vzdá života, nebo alespoň vědomí, jako se vylije řeka do moře nebo se rozervou mraky bleskem v bouři.

Už znala tu temnější i směšnější stránku vášně každého z vojáků, kteří přišli.

Bylo to podobné tomu, čím procházela už sedm dní. A kdyby jí řekli, aby to udělala ještě jednou, za svou matku, tatínka nebo bratra, neváhala by a udělala by to. Ohromilo i zahanbilo ji, co unese. Pochybovala, že by to matka, otec nebo bratr od ní chtěli. Ale kdyby to chtěli, byla by ráda dala matce, otcí i bratrovi vědět, že nebude váhat ani zlomek vteřiny, aby je vykoupila, jako vykupovala sebe. Udělala by to za někoho jiného? Asi ne. Byly to zlomky vteřiny, které ji bombardovaly úlomky myšlenek. Nebyly to možná ani myšlenky. Byla to nechuť, smřění a nevole, vzdor, odevzdanost a pálení sliznice, štítivost, již vyvolávala cizí vlhkost, sliz a bolest, kterou předtím neznala. Takhle ji neznal nikdo z těch, kteří se jí vynořili v záblesku představy v paměti, tety, strýcové, známí.

Prošlo jí spánky, čím se člověk vzdává. Byla také na dně moře, toho nejhlubšího oceánu, ale možná, že toho nejmělkčího. Co cítila, viděla a slyšela, se odehrávalo pod hladinou, neviditelné, neslyšné, ale prudké a hrůzné. Na okamžik si představila moře, mělo rudou barvu krve. Barvu průjmu. Rovněž zvuky, které jí vycházely z prsou, se podobaly hlasům, jež vydává dno oceánu a jimž nikdo nerozumí. S kolika námořníky byla Leopolda Kuliková? Bylo to všechno, co Kuliková věděla o moři, oceánech a co jí šeptali nebo potom vyprávěli námořníci? Bylo to tak skutečné, jako jsou příběhy těch druhých, s nimiž se ten, komu je někdo vypravuje, dokáže ztotožnit? Neřípadala si tím bohatší, spíš chudší, obnaženější, jako někdo, z koho strhali šaty a nechali ho ve větru.

„Jsi na tom docela dobře, že jsi holka,“ chraptěl kapitán Hentschel. „Stačí ti mít, co máš. Byl bych v stavu udělat ti dítě, kdybys chtěla. Kdyby to neneslo riziko anebo kdyby to oberführer dovolil.“

Případala si jako vlče, které chytíl do želez strážný s jizvou od ucha k uchu.

„Chtěla bys?“

Neodpověděla. Proč se jí ptal?

Věděli oba, že tady žádná holka není proto, aby rodila děti. Hned, když Němci vyhladili polské obyvatele statku, tu měla sídlo organizace Lebensborn, Pramen života, aby plánovaným pářením získali plemeno zdravých, plavovlasých a modrookých. To zmeškal. Nebo to možná věděl, ale nemyslel na to. „Jedné z tvých kamarádek jsem říkal, že by byla legrace mít spolu dítě. Aby dítě říkalo: ‚moje maminka kurva‘.“ Věděla rovnou, že to byla Vysoká. Vysokou poslala Leopolda Kuliková už s dvěma důstojníky, ale jen jednou. Ráno Vysoká řekla: „Poslední mamlas si tady dovolí, co by si jinde s žádnou holkou nedovolil.“ Kuliková řekla: „Tělo dokáže všechno.“ Zatímco se hauptmann Hentschel musel vzpamatovávat, jako by doběhl závod na velkou vzdálenost, zůstávala Kůstka soudná, jako by čekala někoho na ledové kře, až k ní připluje a přeskočí z druhé ledové kry, aby byli spolu.

Hauptmann Hentschel ji přátelsky, bez násilí objel kolem ramen. Cítila jeho svaly v pažích a sebe samu, stejně jako cítil hauptmann Hentschel její dlouhé, hubené a horké tělo, které vnímala, jako když stydne upečený chléb, roztopená kamínka, do nichž se už nepřikládá, mech po západu slunce.

Připadala si jako noviny, které někdo přečte a odloží. S možností, že se k nim, k něčemu v nich, ještě vrátí. Věděla, že s ní ještě neskončil. Sama za sebe byla na konci všeho, co může mít konec, jen aby to začalo znovu. Už se ani nepodivovala, že se dotýká cizího těla, jako se cizí tělo dotýká jí. Bylo to, jako když si nazouvá a vyzouvá boty. Svlékne si košili, kalhotky, rukavice. Rozdíl byl jen v šarži důstojníka, kterou se lišil od řadových vojáků a poddůstojníků. Uvědomila si, že je to i jeho postavení, co ji zastrašuje a obnažuje nervy.

Neměla by takový strach, kdyby to byl jen sturmmann? Cítila na sobě cizí kůži cizího člověka, jako by to byla látka, kus kůže, záplata na něco, co potřebovalo záplatu.

Nechtěla si opakovat už potisící slovo fuj; nechtěla na sebe v jednom kuse plivat. Musela si najít formuli, klíč, co a jak a proč, aby

ji to nezabilo zevnitř. Otopělost by nebyla tou nejhorší protilátkou, až na to, že otopělost ji zbavovala opatrnosti. Neopatrnost byla také jako díra do pekla. Žila v díře do pekla, jako žije myš v díře, kde je jí nejbezpečněji, a vyleze jen, aby se nažrala, a zase se do díry vrací. Žila v díře do pekla, jako žije pavouk v pavučině, kterou si usoukal, protože je pavouk.

„Jak se cítíš?“

„Dobře,“ lhala.

„V tom ti nebudu bránit.“

Věděla, že si nemůže, nesmí stěžovat. Podepsala by si tím rozsudek. Potvrdila by, že sem nepatří. Chtěla sem patřit. Bylo to poslední, čeho se mohla přidržet. Patřila sem každou souloží méně. Věděla, že to tak je, ne zkušeností, nýbrž opotřebením. I kdyby otopěla, neuniklo by jí, co to znamená se opotřebovat, i tím, jak dýchá.

„Když se mě můj adjutant ptá po návratu, jak se cítím, odpovídám mu, jako bys mohla odpovědět ty mně nebo já tobě: jako motýl, který žije v ráji, ale přilepil se ke stromu.“

Pak řekl: „Srovnávám nevěstinec s rájem.“

„Nevím,“ odpověděla jako pokaždé, když byla v koncích s rozumem, bezbranná z otázek, i kdyby nebyly záludné.

„Chci holku jako sirup,“ pokusil se o žert hauptmann. „Když nic, alespoň víš, co jsi a co chce.“

Ještě řekl: „Měla bys být vlídná hostitelka.“

Necítila se jako hostitelka. Cítila se naopak jako nezvaný host. Přivřela oči. To, co chtěl, nebylo tajemství. Myslela na to, jaké to asi jsou hlasy, které slyší námořníci ze dna moře. Hlasy těch utopených, jejichž lodě ztroskotaly na širém moři, beze svědků? Nebo zvuky z potopených pevnin, ostrovů, o nichž se holky bavily v noci? Z pustiny, ledu, sněhu a větru sem přicházel opar chladu, ale bylo tu teplo. Mezi stěnami lebky se jí mihla představa zmizelých světadílů, něčeho, co bylo a není, jako by to nikdy nebylo, jako jednou nebude ona a jako už není bratr, otec a matka a všichni příbuzní, až do toho posledního, představa ztracených lidí, všeho, co bylo ještě včera, co nebude zítra,

možná už za dvě hodiny. Je to tam, co odešel tatínek, Ramon a možná maminka? Kam se ztratí i ona, Nr. 232 Ost, a zůstane jenom pustina, sníh, starý lom? Nezlobila by se, ani by se nedivila, kdyby se protrhlo nebe a zasypal je sníh. A zároveň jí přicházelo na mysl, že to, co udělala, co tomu předcházelo sedm dní a co bude dělat tak dlouho, než se opotřebuje nebo ji zastřelí a odvezou, je to jediné, čím není docela bezmocná.

Pocit bezmoci byl stejně silný jako pocit studu. Oba vytvářely tůň, v níž tonula a která ji lekala a které se podobalo její tělo, její rozkrok a jako zrcadlo toho všeho hauptmann Hentschel, každá uniforma, každé nahé nebo polosvlečené mužské tělo. Bolely ji ruce, nohy. Prá-la si překonat alespoň únavu. Kdyby musela, došla by k latríně. To třetí byl vzdor, touha nebo tvrdošijnost, s jakou lpěla na životě. Něco v ní křičelo, šeptalo, upínalo se k ní jako slina v hrdle, dech na špičce plicního hrotu, hlas, který už nikdo neslyšel. Chtěla žít. Odmítla se ptát proč. Měla sílu jen na to první. Ozvěna slov madam Kulikové, že nemůže dovolit, aby jí ubili duši.

Měla malou duši. Měla spráskanou duši, jako jí spráskali tělo, zadek, záda, jako se práská pes, kůň nebo mezek. Ale nesměla vypadat jako spráskaná. To by ji nikdo nechtěl.

Naslouchala hlasu hauptmanna Hentschela. Podbarvovala ho náruživost. Mluvil o tmě, která tu padá brzy a zvedne se a odchází pozdě. Je tu napůl den a napůl noc, věčné šero nebo příšeří. Není příjemné válčit v zimě. Je lepší překonat žízeň než mráz, řekl. Zima je asi blíž smrti než horko, dodal. Tělu dělá lépe teplo.

Když přijde na rasu, řekl, nejlepší rasa je voják. Zarazila se. Bloudila v chladu své duše, ve tmě své duše, šmátrala po zbytcích důvodu, proč ještě žít, jestli může žít jen, jak žije. Dokáže tělo všechno? Proč všechno v Německu začíná a končí rasou?

I její útěcha byla chabá, smutná, skoro chladná a ve tmě. Zima venku jen zdůraznila, co vychládalo, zanikalo nebo spalo, jiným spánkem než ona, než holky, než lidi.

Cítila, jak se z ní zároveň ztrácí chuť k životu a čím si připadá jako studená ryba.

Nejtěžší z těla měla nohy. Každou nohu zvlášť, jako tunu, na které leží další tuna. Byla ráda, že nemusí nikam chodit. Snad se alespoň chvíli nebude muset zvednout. Nevypadalo to na to.

Díval se do stropu, na břevna, pavučinu v koutě, která tam včera ještě nebyla, jako by slyšel v duchu nějakou starou písničku. Měl chuť se s ní bavit. Ale asi jen o tom, co zajímalo jeho. Jeho rozumování jí bylo vzdálené. Poslouchala jen proto, že musela. Mohla si domyslet, kdy byl v duchu tady a současně někde jinde.

„Ta první zkušenost. Tajemství, z kterého ses narodila. Připomenul jsem si to, když jsem šel do první bitvy, odhodlaný a dychtivý a zároveň nevinný, jako ve všem, co děláš poprvé. Běh proti nepříteli; boj muže proti muži. Podivné bratrství v nepřítelství, v tom, co máme ve válce společné. Už mně nebylo dvanáct, ale opakovalo se to. To první. Musíš to prodělat na vlastní kůži. Nedá se to sdělit.“

„Nevím.“

„Možná, že i bolest je jako první bitva, první soulož, první zkušenosti těla.“

„Nevím.“

„Není to asi dlouho, co se ti to stalo poprvé.“

„Ne.“

Připomenula si, že když vstoupil, pokulhával. Slyšela poprvé takové věci. Viděla německou válku jen z jedné strany a zkušenostmi hauptmanna nahlédla na tu dosud odvrácenou.

Nechtěla mluvit o svých zkušenostech. Měla mluvit o tom, kolikrát ji znásilnili? Postrádala jeho zanícení. Mohla se jen tvářit, že ji to nezajímá nebo že tomu rozumí. Naslouchali oba vzdálené dělostřelbě. Dunění přicházelo a ztrácelo se za někdejším lomem, za řekou San, v pustinách, které pokrýval sních.

„Stalo se ti to poprvé tady?“

„Tady,“ vydechla.

„Na tomhle lůžku?“

„Tady,“ opakovala.

„Byla jsi panna?“

Mlčení si vysvětlil jako souhlasnou odpověď.

„Myslel jsem si to.“

Mičela.

„Jaké to bylo poprvé?“

„Nemyslím na to.“

„Co bylo nejlepší?“

„Nevím.“

„Co nejhorší?“

„Nevím už,“ opakovala.

„Budeš se k tomu vracet.“

„Nevím,“ řekla zas.

„Všichni se k tomu vracíme.“

Pak řekl: „Vaše madam by mohla vést manželskou poradnu.“
Usmál se. „Můj adjutant na ni nedá dopustit.“ Byla ráda, že odvedl řeč k madam a k pobočníkovi.

Měla mu povědět, že to nebylo ani divné, ani tajemné, jen bolavé, krvavé, ponižující a otřesné, ale nesměla na sobě dát nic znát a tvářit se, že je to její denní chleba, že to není poprvé, že se pro to narodila. Odradila by ho ještě víc? Vzpomněla i první den, ten pátek, co přišla, s patnácti muži, večer víc mrtvá než živá; jediná úleva, kterou jí Velká Kuliková poskytla, byla, že nemusela odhrnovat sněh. Chvěla se hrůzou, že se blíží sobota. Spala hodinu. Styděla se, že se v kádi neutopila.

Nechtěla myslet na to, co znamená sobota.

Byla ráda, že hauptmann mluví. Nic od ní nechtěl, než aby naslouchala. Odhadla, jak dlouho asi bude chtít odpočívat. Vyprávěl o ženě, která se jmenovala Lilo.

Byla to vrchní sestra. Vzal ji v noci po její osmnáctihodinové službě do vypáleného stavení. Načichla karbolem, krví raněných, léky. Leželi na zádech vedle sebe. Líbal jí vlasy. Vracela se mu horkost rychlé a splašené lásky, sevřené, omezené a pobízené spěchem. Připomínala mu nádheru a chvějivost doteků, z kterých prýští radost jako osvěžení z vědrem vyprazdňované studny na poušti.

„Blízko její tváře jsem vnímal život stejně silně, jako když jsem šel poprvé do bitvy. Zvala mě k tomu, co je tak dávné, že tam nemůž-

me ani dohlédnout. Šeptala mi, že spolu zabíjíme smrt. Nechtěla si připustit, že smrt je náš pán, stejně jako život. Slibovala mi, že zabije smrt dřív, než smrt zabije mě nebo ji. Bodne ji do zad, vydloube jí oči. Nemluvila o lásce, jen jak zabije smrt. Neptal jsem se jí, jestli se jí bojí. Viděla jako ošetřovatelka víc umírajících, než ty a já uvidíme až do konce času. Hořelo jí tělo. Hodila by se víc sem než do vojenských lazaretů. Nikdy nerodila. Viděli jsme světla na východní obloze. Připomínala mi listy neznámého stromu. Něhu, která mění muže v dítě a dítě v muže. Ovíjela ruce kolem mě jako chobotnice v nočním moři. Rozloučili jsme se polibkem, po němž mi zůstala jizva na rtu, jak mě kousla. Podívej. Tu noc byla plná smrti, protože byla prázdná života. Tvrdila, že smrtí všechno zkrásní. To umírající, co se teprve rodí, polibek, dotek, pootevřené rty, kousíček kůže. Šeptala mi slova plná smrti a krásy, dokud si nebyla jista, že mě přesvědčila, že tomu věřím. Smrt je sestra krásy, snad matka. Je velká sestra všech živých. Tvoje i moje.“

Pak řekl: „Víš, my Němci jsme její milenci.“

Mluvil si pro sebe, ke své mrtvé milence i k ní, tělem tady, duchem někde jinde.

„Tím, co děláme, pro ni vše teprve začínalo.“ Neřekl slovo soulož. Domyslela si to.

Smrt pro ni nebyla matkou ani sestrou lásky. Tělo nebylo začátkem ničeho nového. Nechtěla myslet na to, jak maminka doma v Rybné 8 tlačila do mlýnku na maso kusy bez kostí, aby je rozemlela. Na bolest mezi nohama, v zádech, o které se nemohla zmínit. Na to prázdné místo v těle děvčete, o němž jí říkala matka a kam se nedostane nic nečistého, jen láska. Musela to být jiná láska než ta, kterou měl na mysli hauptmann Hentschel. Nechtěla hřešit myšlenkou na matku. Jen to, co s ní dělal, jak se jí dotýkal, nemělo něhu, kterou slibovala představa, již do ní vsadila maminka, spíš matčin mlýnek na maso. Její tělo jí připomínalo obojí; mlýnek i maso.

Hauptmann si protahoval klouby, které mu praskaly.

„Teď na ni myslím. Je tu s námi. V tom je pro mě nádhera války.“

Mlčela. Připadalo jí to směšné, nicotné, nesrozumitelné. Týkalo se jí to vzdáleně.

„Utkávám se v duchu s představou nesmrtnosti.“

Pak řekl: „Uprostřed válečné vřavy je tělo posledním potvrzením existence. Dynamo, které probouzí energii. Zbytek je božské vzepětí, jehož odlesk vzkřísí žena jako Lilo. Možná ty.“

A nakonec řekl: „Jsme pořád na cestě do ztraceného ráje, k sobě.“

Podívala se na něj. Měl pohled blahosklonného nebo zkušeného lovce, když už oba, lovec i kořist, o sobě vědí.

Vpadaly sem kromě hlasů německého sboru na gramofonové desce z čekárny zvuky statku. Křik oberführera, jeho vysoký, pisklavý hlas. Hauptmann znovu vyprávěl o ošetřovateli Lilo. O jejích ústech. Kolikrát a jak si ji vzal tu poslední noc. Kolikrát a jak si vzala jeho. Nemohli tomu věřit. Přál si, aby z něho šla krev. Ráno se naopak polekala vnitřního krvácení ona.

„To, co má být naposled, se v tobě násobí,“ řekl. „Nikdy to z tebe neodejde.“

Nechtěla se ptát proč. Myslela na nástrahy, které jí klade vlastní tělo a tělo hauptmanna Hentschela. Byla ráda, že nepřestával mluvit.

„Pozorovali jsme spršky meteoritů. Děšť padajících hvězd v srpnové tmě. Lilo jim říkala Vavřincovy slzy. Bylo to druhého srpna, na svátek svatého Vavřince. Čtyřbarevné světlo světlušek, které zhasíná a rozsvěcí se krví nebo nějakou bílkovinou v krvi mušek.“

Byla radši, když se mohla schovávat za neznámou ošetřovatelku, které věnoval hauptmann Hentschel větší účast než ostatním, jež pozdvihl na trůn vedle sebe. Nevadilo jí, že se s ní dělil o mrtvou ženu, jako se později rozdělí o ni s nějakou další. Doufala, že o tom už nebude ona vědět. Byl to jeho druh soustrasti, způsob, jak se dělit o mrtvé?

„Máš malou prcinku,“ pohládl ji na zdravé straně zadku. „Jsi opravdu hezká.“

Byla v něm zjihlost a bezostyšnost, která ji už přestávala rušit. Vychutnával každý dotek. Představoval si snad už i ji mrtvou? Přála si

líp předstírat dospělost. Patří k tomu po souloži – kterou se snažila nevnímat – naslouchat muži, jeho verzi světa, když dostal, pro co si přišel? Vzpomínal nahlas na ošetřovatelku Lilo, která mu naspěch před bojem udělala, co chtěl v té chvíli nejvíc. Přál si ji přitom vidět. Její tvář, oči, ústa. Byl letní úplněk. Měsíc stoupal jako obrovské kolo, nejprve nízko, než potom zaujal místo v nejvyšším oblouku nebe a začal cestovat nazpět na východ, jak se otáčela Země, jako obrovská ústa, hotová spolknout noc a svět i s nimi.

Cítila hauptmannův nakyslý pot.

„Slyšeli jsme čejky. Vítr. Jeřáby, hmyz, nevysvětlitelné zvuky noci. Z nevelké vzdálenosti pronikala letním větrem palba těžkých děl a minometů, potom ručních zbraní.“

Jeho jednotka nebyla nasazena. Odhadoval, jak daleko nebo blízko od nich vybuchují ruční granáty. Ráno se čekal útok. Měl hodinu, snad tu poslední v životě. Dalekonosné střely připomínaly meteority, blýskavice. Křehkost a konečnost všeho. Ležet společně bylo o život. Co nebylo? Ne příliš daleko od nich umíraly tisíce, snad desetitisíce lidí. Kdykoli se setkali, potom, co se sešli poprvé, věděli, že to může být naposled.

„I tím je válka krásná,“ řekl hauptmann Hentschel. Měl v paměti objetí Lilo.

Stačilo mu doplnit válku ženou, jakoukoli ženou, někdy i mrtvou ženou?

Kus za nimi bylo muniční skladiště. Ještě dál stála latrína. Vítr vál od nich. Stráže procházely ve vzdálenosti asi dvě stě metrů. Nebe poseté hvězdami jako démanty připomínalo korunu.

„Jsou okamžiky, kdy je každý muž králem, každá žena královnou.“ Vracel se k včerejším dotekům, k něze, jež zhrubla, k hřejivosti, která už vychladla. Nemohl ji obnovit. Mohl si ji jen připomenout.

Dodal: „Myslel jsem na smrt, sycen představou života. Věděl jsem, kolik uhodilo, když se dělostřelba najednou ztišila, než ustala.“

Slyšeli nad sebou padesát bombardérů. Přelétávaly každou minutu. Přitiskli se bezděčně k sobě a do trávy. Potom přelétaly jejich letouny. Junkersy, dornieri a messerschmitty.